

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини
Кафедра фармакології та паразитології

ГЛОБАЛЬНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ

Робочий зошит
для лабораторних занять
студента (-ки) _____ групи 6 курсу

зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»
другого (магістерського) рівня вищої на базі ПЗСО

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Викладач: _____

Прізвище,

ім'я, по-батькові

Харків – 2024

Затверджено
Науково-методичною комісією факультету ветеринарної медицини ДБТУ
протокол № 3 від 27 лютого 2024 р.

Схвалено на засіданні
кафедри фармакології та паразитології ДБТУ
(протокол № 11 від 10 січня 2024 р)

Рецензенти:

Дегтярьов М.О. – к. вет. н., доцент, доцент кафедри санітарії, гігієни та судової ветеринарної медицини Державного біотехнологічного університету;

Северин Р.В. – к. вет. н., доцент, завідувач кафедри епізоотології та мікробіології Державного біотехнологічного університету.

Глобальна паразитологія. Робочий зошит для лабораторних занять для студентів 6 курсу зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» другого (магістерського) рівня вищої на базі ПЗСО / О.В. Нікіфорова, О.В. Мазанний. Харків: ДБТУ, 2024. 40 с.

Викладено основи глобальної паразитології, ветеринарної протозоології, трематодології, цестодології, нематодології, акарології та ентомології. Наведено біологічні особливості системи паразит-хазяїн у: жуйних, коней, свиней, м'ясоїдних тварин, птахів.

Для підготовки фахівців у вищих аграрних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ступеня бакалавра.

Видання третє

© Нікіфорова О.В., Мазанний О.В., 2024

ЗМІСТ

№	Тема заняття	Стор.
Модуль I. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин		
1, 2	Трематодози і цестодози жуйних тварин.....	5
3, 4	Нематодози жуйних тварин.....	9
5	Ентомози жуйних тварин.....	16
6	Акарози жуйних тварин.....	20
7, 8	Протозоози жуйних тварин.....	23
Модуль II. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у свиней		
9, 10	Гельмінтози свиней.....	27
11, 12	Ентомози, акарози і протозоози свиней.....	31
Модуль III. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у коней, птахів		
13, 14	Гельмінтози коней.....	35
15, 16	Ентомози, акарози коней	39
17, 18	Протозоози коней.....	42
19, 20	Гельмінтози птиці.....	46
21, 22	Ентомози, акарози птиці.....	51
23, 24	Протозоози птиці.....	54
Модуль IV. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у м'ясоїдних тварин		
25, 26	Гельмінтози м'ясоїдних тварин.....	58
27, 28	Ентомози, акарози м'ясоїдних тварин.....	63
29, 30	Протозоози м'ясоїдних тварин.....	66
31, 32	Гельмінтологічні методи дослідження об'єктів довкілля.....	74

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин: Підручник / В. К. Чернуха, Ю. Г. Артеменко, В. Ф. Галат та ін.; за ред. В. К. Чернухи. – К.: Урожай, 1996. – 448 с.
2. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: Підручник / В. Ф. Галат, А. В. Березовський, Н. М. Сорока, М. П. Прус; за ред. В. Ф. Галата. – К.: Урожай, 2009. – 368 с.
3. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: Практикум (для самостійної роботи) / [Ю. О. Приходько, С. І. Пономар, О. В. Мазанний та ін.]; За ред. Ю. О. Приходька, С. І. Пономаря. – Біла Церква, 2011. – 313 с.
4. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Практикум: Навч. посібник / В. Ф. Галат, А. В. Березовський, М. П. Прус, Н. М. Сорока. – К.: Вища освіта, 2004. – 238 с.
5. Глобальна паразитологія: Підручник / В. Ф. Галат, А. В. Березовський, Н. М. Сорока та ін.; за ред. В. Ф. Галата. – К.: ДІА, 2014. – 568 с.
6. Гельмінтози жуйних тварин України: навч. посіб. / Ю. О. Приходько, В. І. Бирка, В. Я. Пономаренко, О. В. Мазанний, Ю. П. Балим; за ред. Ю. О. Приходька. – Харків: РВВ ХДЗВА, 2011. – 255 с.
7. Основи протозоології та протозоози тварин: навч. посіб. / Ю. О. Приходько, В. Я. Пономаренко, О. В. Федорова; за ред. Ю. О. Приходька. – Харків: РВВ ХДЗВА, 2011. – 286 с.
8. Пономаренко В. Я. Протозойні хвороби тварин / В. Я. Пономаренко. – Харків: Гриф, 2010 – 288 с.
9. Дахно І. С. Атлас гельмінтів тварин / І. С. Дахно, А. В. Березовський, В. Ф. Галат та ін. К.: Ветінформ, 2001. 118 с.

Допоміжна література

1. Довідник лікаря ветеринарної медицини / П. І. Вербицький, П. П. Достоевський, В. О. Бусол, та ін.; За ред. П. І. Вербицького, П. П. Достоевського. К.: Урожай, 2004. 1280 с.
2. Закон України про ветеринарну медицину (офіційне видання). К.: Ветінформ, 2002. 43 с.
3. Законодавство України про ветеринарну медицину / За ред. П. П. Достоевського та В. І. Хоменка. К.: Урожай, 1999. 590 с.
4. Лабораторна діагностика паразитарних захворювань м'ясоїдних тварин / [С. В. Павленко, Л. І. Луценко, А. А. Міщенко та ін.]. К.: Ветінформ, 2005. 48 с.
5. Методичні вказівки з діагностики філяріатозів тварин та стратегія основних лікувально-профілактичних заходів при них / [Н. М. Сорока, А. В. Березовський, В. Ф. Галат та ін.]. К.: Ветінформ, 2002. 26 с.

6. Основи акарології і ентомології, акарози та ентомози тварин: навч. посіб. / Ю. О. Приходько, В. Я. Пономаренко, О. В. Нікіфорова; за ред. Ю. О. Приходька. Харків: РВВ ХДЗВА, 2011. 224 с.
7. Основи протозоології та протозоози тварин : [навч. посібник] / Ю. О. Приходько, В. Я. Пономаренко, О. В. Федорова; за ред. Ю. О. Приходька. Х., 2011. 288 с.
8. Приходько Ю. О. Гельмінтози жуйних тварин України: навч. посіб. / Ю. О. Приходько, В. І. Бирка, В. Я. Пономаренко, О. В. Мазанний, Ю.П. Балим; за ред. Ю. О. Приходька. Харків: РВВ ХДЗВА, 2011. 255 с.
9. Приходько Ю. О. Діагностика, лікування і профілактика інвазійних хвороб м'ясоїдних тварин (методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини та слухачів курсів підвищення кваліфікації) / Ю. О. Приходько, П. В. Люлін, О. В. Мазанний. Х., 2012. 52 с.
10. Приходько Ю. О. Езофагостомоз свиней (діагностика та заходи боротьби) (методичні рекомендації) / Ю. О. Приходько, О. В. Федорова, М. Г. Мазанна. Х., 2013. 25 с.
11. Секретарюк К. В. Гельмінтологічні дослідження тварин і навколишнього середовища у ветеринарній медицині / К. В. Секретарюк, О. А. Сварчевський, Р. І. Тафійчук. Львів : Сполом, 2005. 110 с.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВЕТЕРИНАРНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ»

При підготовці до кожного заняття студент повинен знати:

1. Визначення кожного із захворювань.
2. Місце збудників інвазій у системі тваринного світу.
3. Морфолого-біологічні особливості збудників і характеристика їх овоскопічних елементів чи личинок. Знати чим вони відрізняються від інших паразитів, їх яєць та личинок.
4. Комплексну зажиттєву діагностику (особливості епізоотології, патогенез, клінічні ознаки, спеціальна (лабораторна) діагностика), диференціальну діагностику.
5. Посмертну діагностику інвазій з урахуванням локалізації і виду зоопаразита (-тів), інтенсивності інвазування та характеру патологоанатомічних змін.
6. Заходи боротьби з інвазіями: а) лікувальні препарати (антгельмінтики) та схеми їх застосування;
б) особливості і основні напрямки профілактики.

ВИМОГИ КАФЕДРИ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ПАРАЗИТОЛОГІЇ ДО СТУДЕНТІВ

1. Мати і носити чистий спецодяг – білий халат і шапочку.
2. Мати при собі робочий зошит для лабораторних занять з дисципліни з виконаним домашнім завданням.
3. Володіти матеріалом, який задано для домашньої підготовки.
4. Пропущені заняття відпрацьовувати протягом наступного **тижня** після того, як студент приступив до занять – у день чергування викладачів, закріплених за даною групою.
5. Вчасно, за робочим планом здавати модулі, а при отриманні негативної оцінки перездати їх протягом наступного **тижня**.

ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ НА ЗАНЯТТЯХ В КАФЕДРІ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ПАРАЗИТОЛОГІЇ

1. Елементарна лікарська етика або культура поведінки і праці на робочому місці.
2. З'являться на заняття в чистому технічному одязі (халат, шапочка), оскільки кафедра паразитології – це кафедра групи заразних захворювань, в т. ч. і зооантропонозних (токсоплазмоз, трихомоноз, ехінококоз, фасціольоз, токсокароз, трихінельоз, та ін.), при прийомі хворих тварин чи демонстрації матеріалу можливе випадкове розсіювання інвазійного початку.
3. Обов'язково мити руки після заняття, незалежно від того чи був контакт з хворою твариною, досліджуваним матеріалом чи ні (бажано обмежити прийняття їжі в кафедрі).
4. Обережно поводитись з сильнодіючими та отруйними речовинами, зокрема з кислотами та лугами.
5. Дотримуватись правил пожежної безпеки, оскільки на занятті можуть бути легкозаймисті речовини – спирти, ефір, бензол, ксилол, тощо.
6. Дотримуватись правил електробезпеки, обережно поводитись з електроприладами.
7. Перед проведенням лікування тварин, особливо дрібних (собак і кішок) – заслухати на робочому місці інструктаж з техніки безпеки.
8. При доставці паразитологічного матеріалу в лабораторію кафедри необхідно його законсервувати (спирти, рідина Барбогалло, 10%-ний формальдегід (органи)) і ретельно упакувати, не допускаючи розсіювання інвазійного початку в довкіллі.

Обов'язком студентів є: систематичне та глибоке оволодіння знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищення загального культурного рівня. (Стаття 52 Закону України «Про освіту» від 23 травня 1991р. № 1060-XI)

« _____ » 202__ р.

Підписи: студента _____
обов'язково!

викладача _____

ТЕМА: Трематодози і цестодози жуйних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, копроскопічна лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити морфологічні особливості яєць та личинок гельмінтів жуйних тварин за трематодозів і цестодозів. Визначення життєздатності яєць трематод шляхом виходу мірацидія. Дослідження моллюсків. Дослідження орібатидних кліщів. Посмертні дослідження жуйних тварин на цистицеркоз і ехінококоз. Фактори, що впливають на ефективність гельмінтологічних досліджень у жуйних тварин. Хастилезіоз. Еуритремоз. Шистосомоз. Авітеліноз. Стілезіоз

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки трематодозів і цестодозів жуйних тварин, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Хастилезіоз – _____

_____
_____
_____
_____

Еуритремоз – _____

_____
_____
_____
_____

Шистосомоз – _____

_____
_____
_____
_____

Цистицеркоз – _____
_____
_____
_____

Ехінококоз – _____
_____
_____
_____

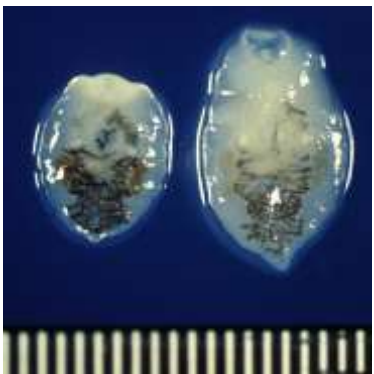
Авітеліноз – _____
_____
_____
_____

Стилезіоз – _____
_____
_____
_____

Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин.

_____
_____
_____
_____

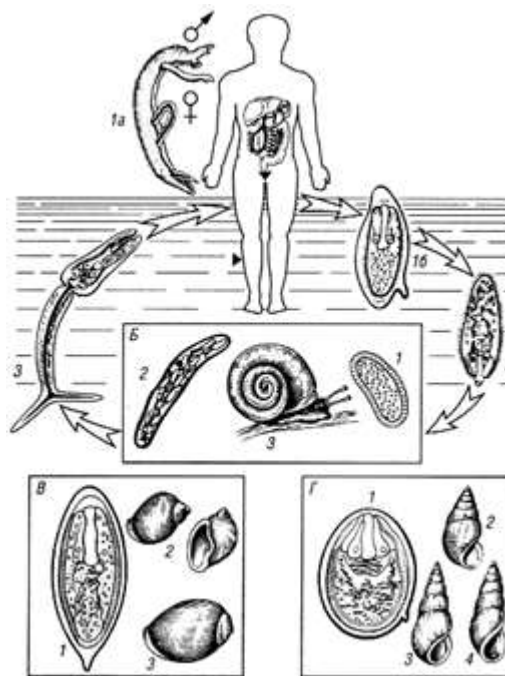

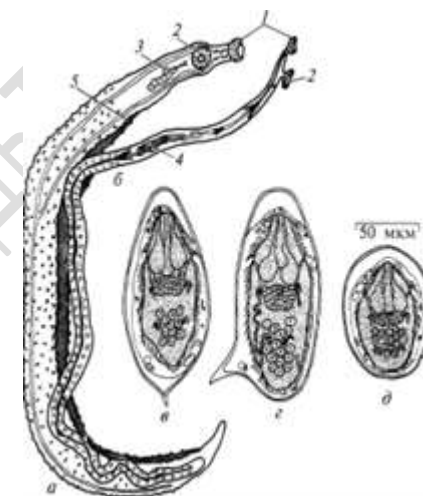
Eurytrema pancreaticum, яйце

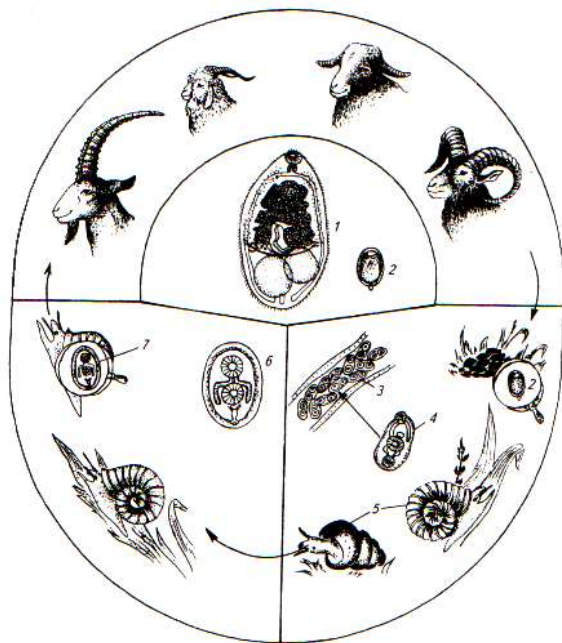
Яйце *Hasstilesia ovis*

Цикл розвитку шистосом

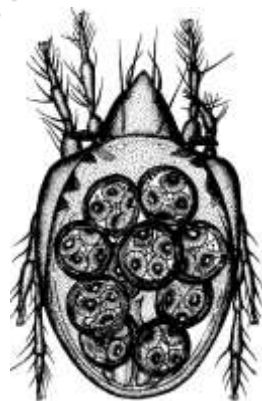
Будова шистосоми

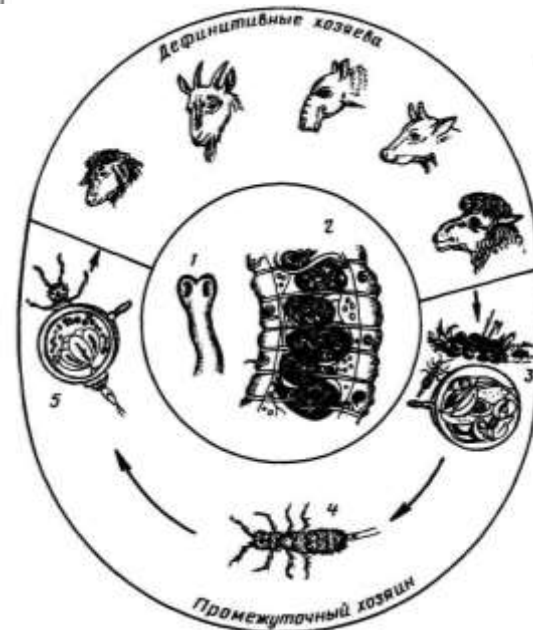
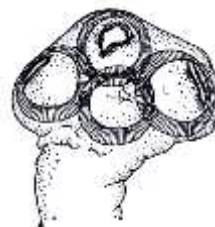
Цикл розвитку хастилезій

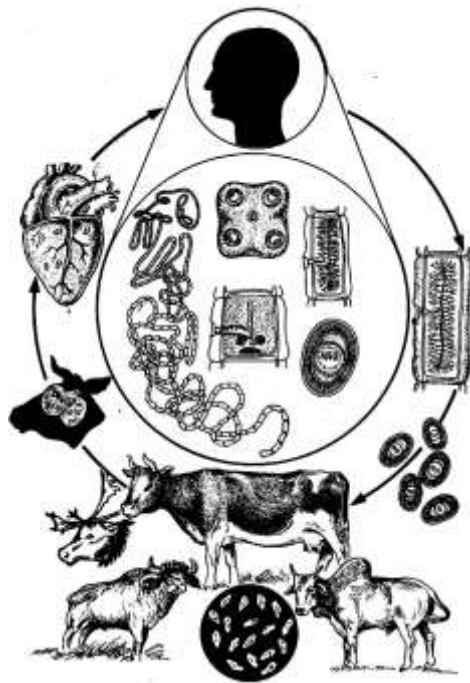
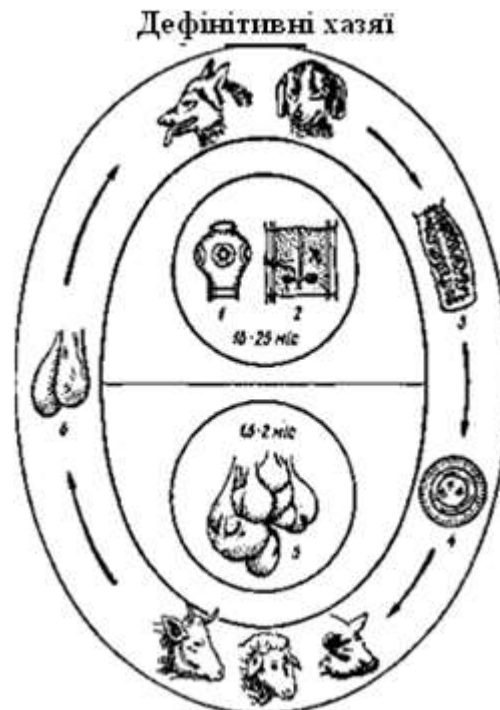
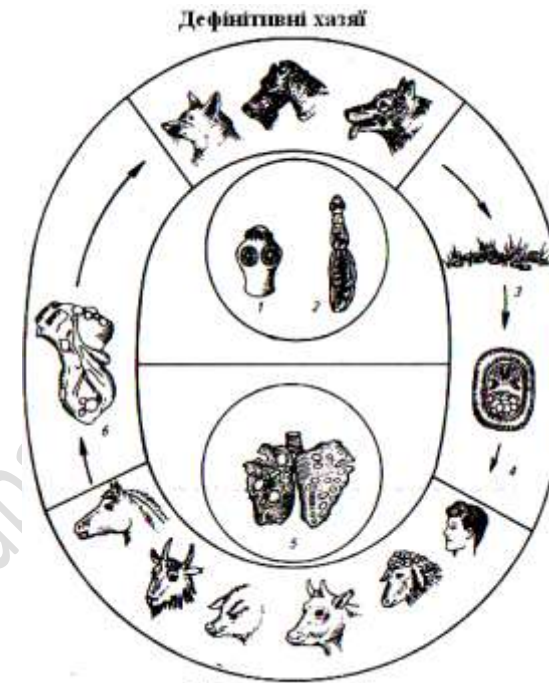
Орибатидний кліщ

Сколекс авітелін

Цикл розвитку авітелін

Цикл розвитку *T. saginata*Проміжні хазяї
Цикл розвитку *Taenia hydatigena*Проміжні хазяї
Цикл розвитку *E. granulosus*

Матеріальне забезпечення. Мікроскопи, постійні макропрепарати, тимчасові чи постійні мікропрепарати. Таблиці, фотоілюстрації. Свіжеотримані фекалії від тварин, все необхідне для проведення копроскопічного дослідження.

Роботу прийнято «   » _____ 202__ року

Підписи: студента _____, викладача _____

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 3, 4

« _____ » _____ 202__ р.

ТЕМА: Нематодози жуйних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, копроскопічна лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити морфологічні особливості яєць та личинок гельмінтів жуйних тварин за нематодозів. Методи гельмінтоларвоскопії та їх модифікації. Культивування яєць та личинок гельмінтів. Дослідження зразків крові за філяріатозів. Сетаріоз. Онхоцеркоз. Парафіляріоз. Стефанофіляріоз. Дипеталонемоз. Стронгілоїдоз. Скрябінемоз. Трихостронгілози. Елафостронгільоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки нематодозів жуйних тварин, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Сетаріоз – _____

_____
_____
_____
_____

Онхоцеркоз – _____

_____
_____
_____
_____

Парафіляріоз – _____

_____
_____
_____
_____
_____

Стефанофіляріоз – _____

Дипеталонемоз – _____

Стронгілоїдоз – _____

Скрябінемоз – _____

Трихостронгілідози – _____

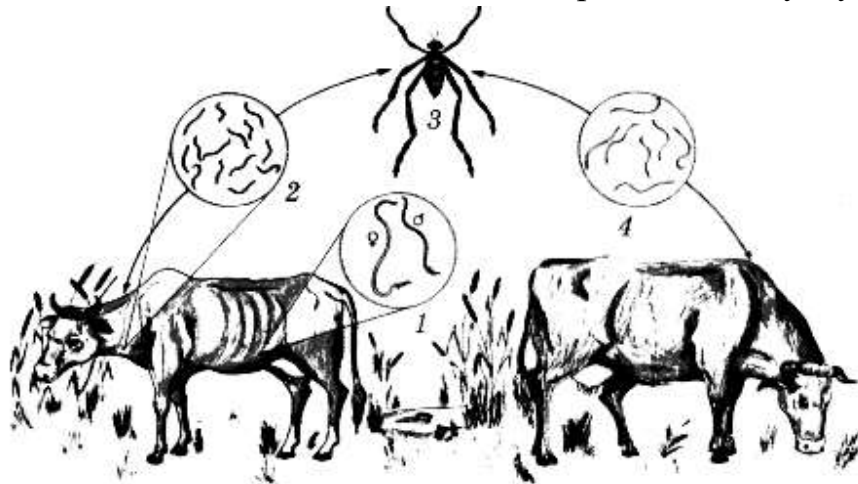

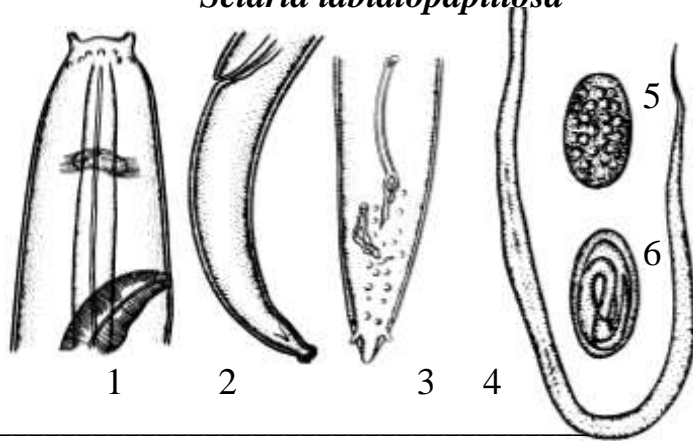

Кафедра фармакології та паразитології ДБТУ

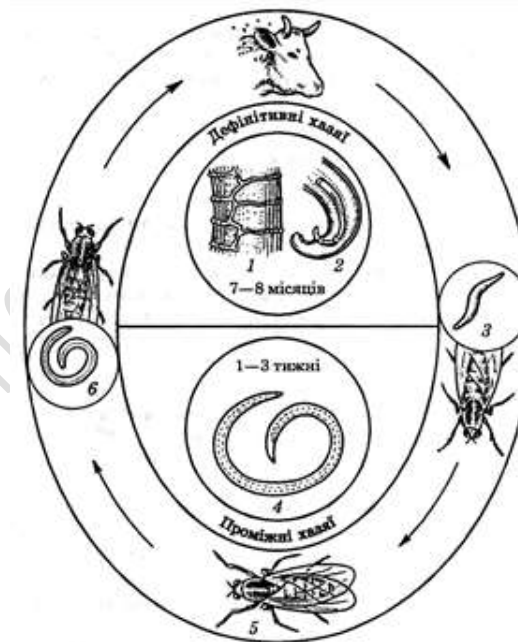
Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин.

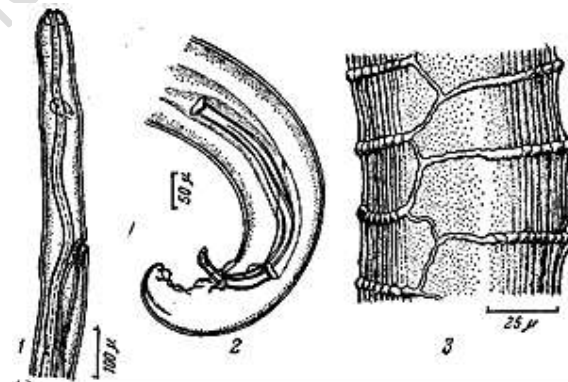
Цикл розвитку сетарій *Setaria labiopatillosa*

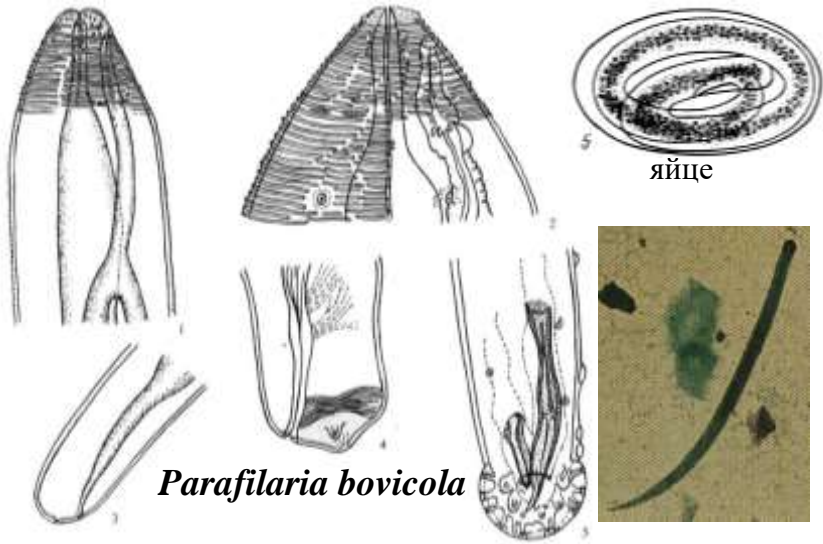
- 1 — _____
- 2 — _____
- 3 — _____
- 4 — _____
- 5 — _____
- 6 — _____

Onchocerca gutturosa Цикл розвитку онхоцерок

- 1 — _____
- 2 — _____
- 3 — _____

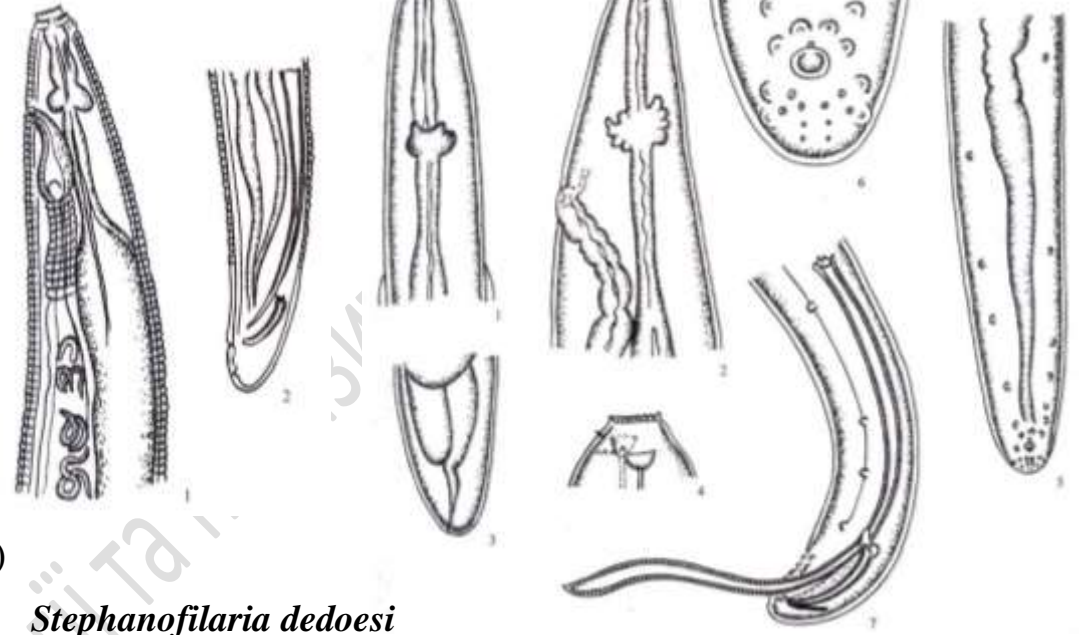

Parafilaria bovicola

яйце

личинка

- 1 – _____
- 2 – _____
- 3, 4 – _____
- 5 – _____

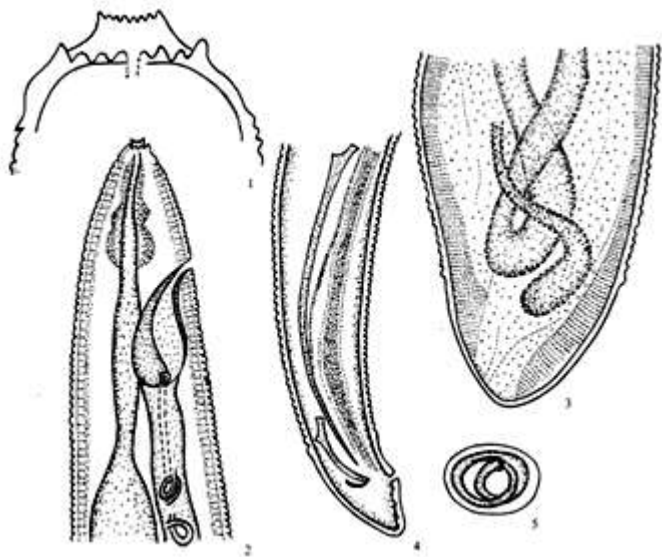

Stephanofilaria dedoesi

- 1 – _____
- 2 – _____

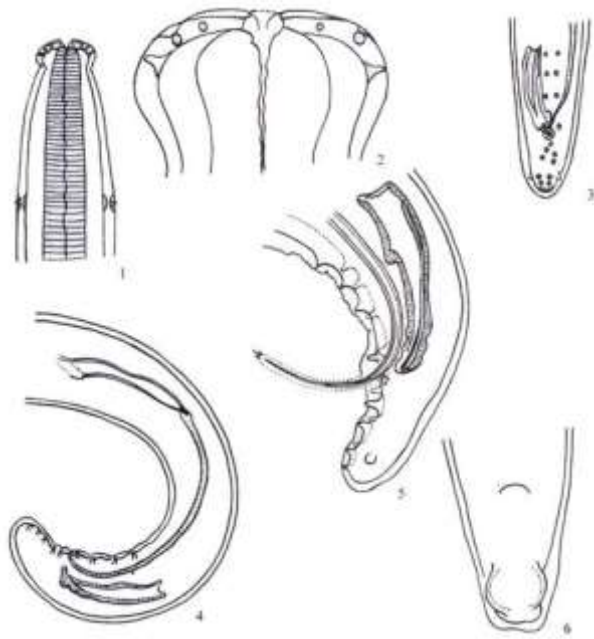
Stephanofilaria stilesi

- 1 – _____
- 2 – _____
- 3 – _____
- 4 – _____
- 5, 6, 7 – _____

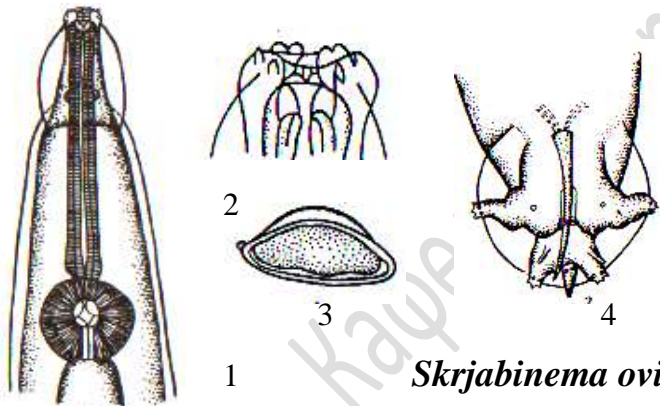
Stephanofilaria assamensis

- 1 – _____
- 2 – _____
- 3 – _____
- 4 – _____
- 5 – _____

Dipetalonema evansi

- 1 – _____
- 2 – _____
- 3, 4, 5 – _____
- 6 – _____

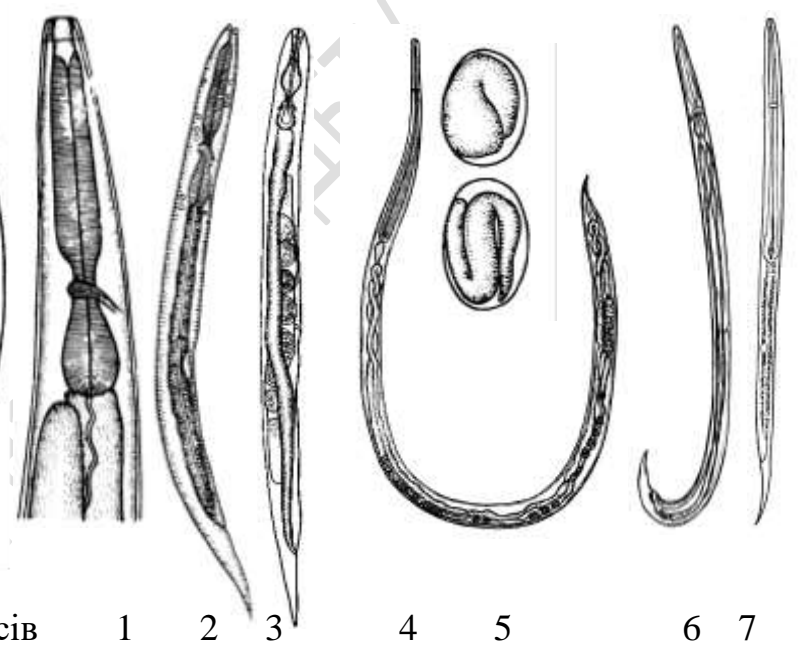
Skrjabinema ovis

- 1
- 2
- 3
- 4

- 1 – _____
- 2 – _____
- 3 – _____
- 4 – _____

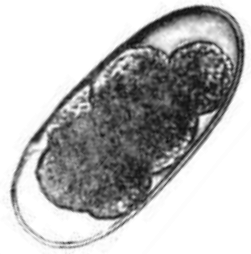

Цикл розвитку стронгілоїдесів

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

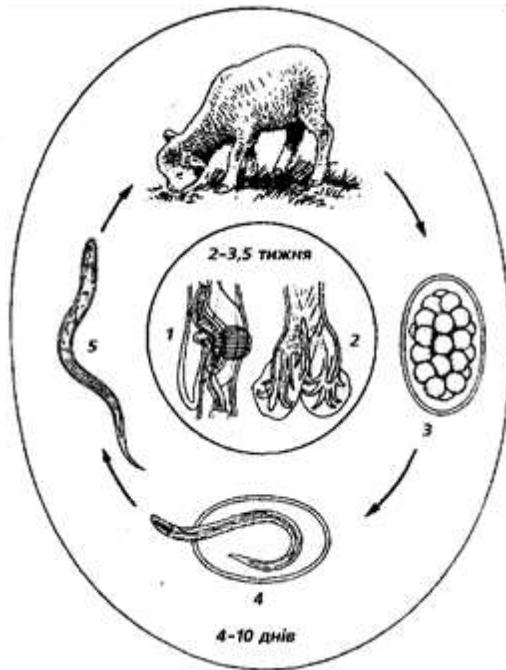
- 1 – _____
- 2 – _____
- 3 – _____
- 4 – _____
- 5 – _____
- 6 – _____
- 7 – _____

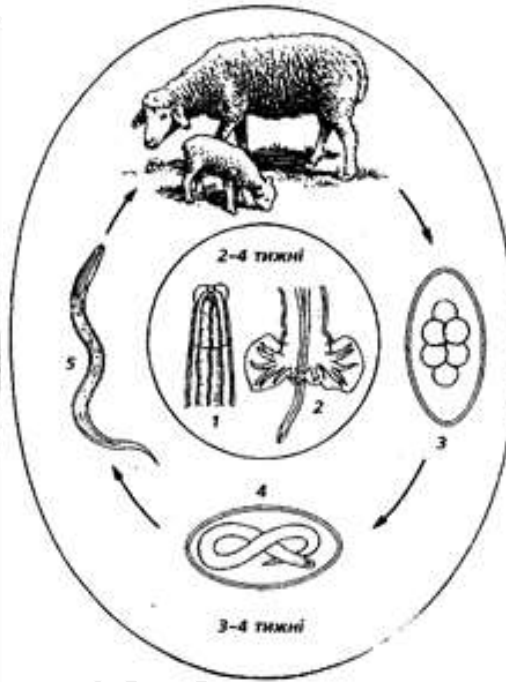
Яйце
стронглідного типу

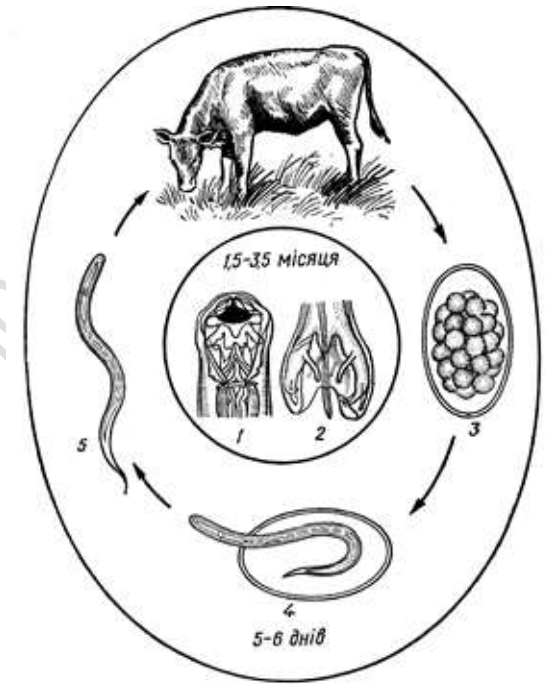
Інвазійна
личинка стронгліят

Цикл розвитку гемонхів

Цикл розвитку нематодірусів

Цикл розвитку буностом

Елафостронгільоз – _____

Матеріальне забезпечення. Мікроскопи, постійні макропрепарати, тимчасові чи постійні мікропрепарати. Таблиці, фотоілюстрації. Свіжеотримані фекалії від тварин, все необхідне для проведення копроскопічного дослідження.

Роботу прийнято « _____ » _____ 202__ року

Підписи: студента _____, викладача _____

ТЕМА: Ентомози жуйних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити морфологічні та біологічні особливості оводів, гнусу та безкрилих комах. Дерматобіоз. Кривеліоз. Цефеноміоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки ентомозів жуйних тварин, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити морфологічні особливості збудників ентомозів жуйних тварин, означити їх на схемах.

Виконання завдання:

Дерматобіоз – _____

_____

Кривеліоз – _____

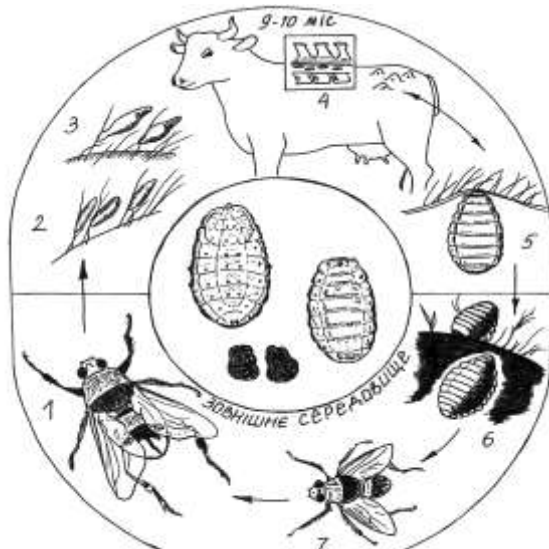
_____

Цефеноміоз – _____

_____

_____

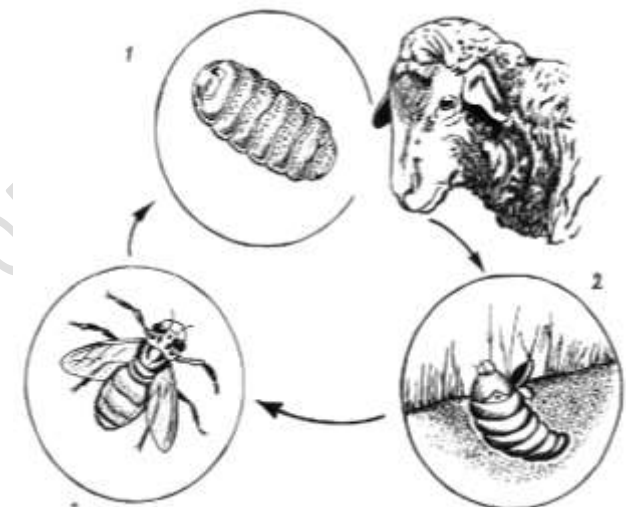
Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин.

Цикл розвитку гіподерм

Яйця гіподерм

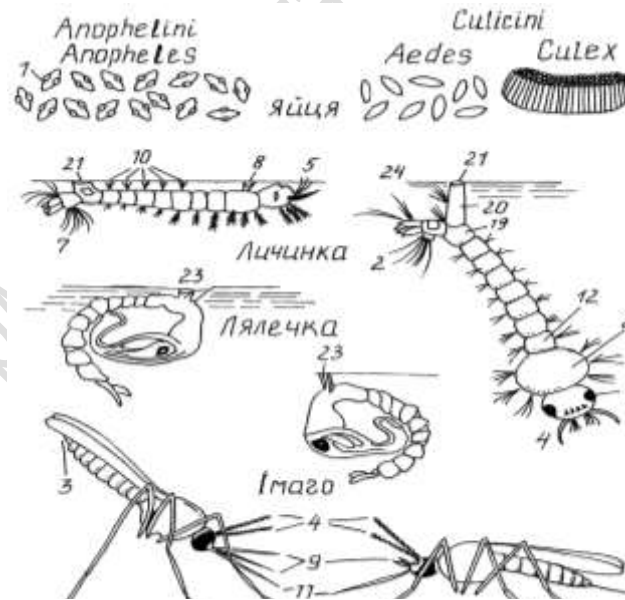
цикл розвитку еструсів

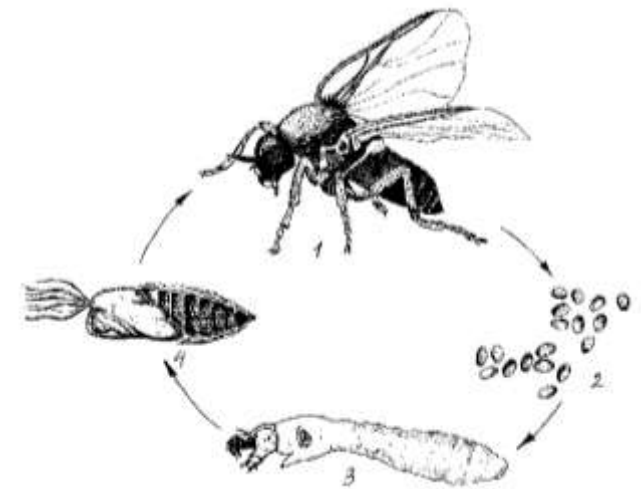
Гедзі родів *Tabanus* та *Chrysops*

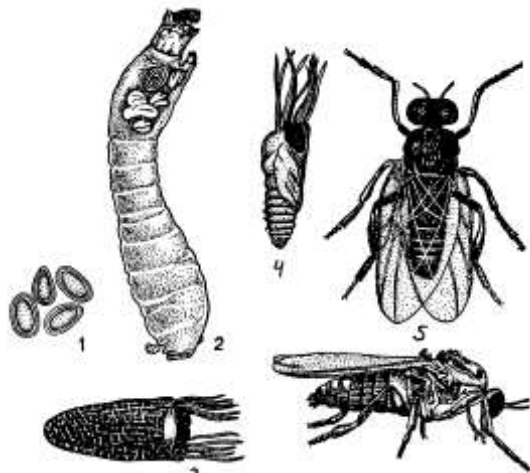
Самка мокреця

Цикл розвитку і морфологічні особливості комарів

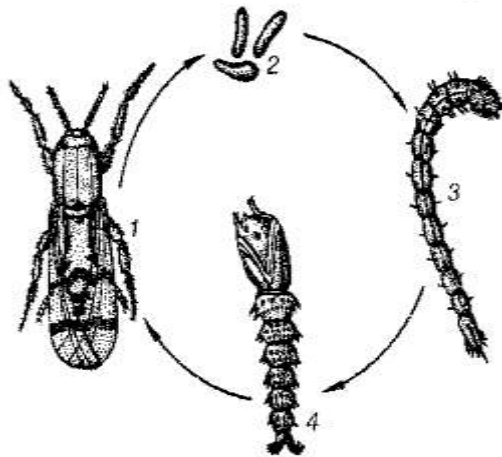

МОШОК

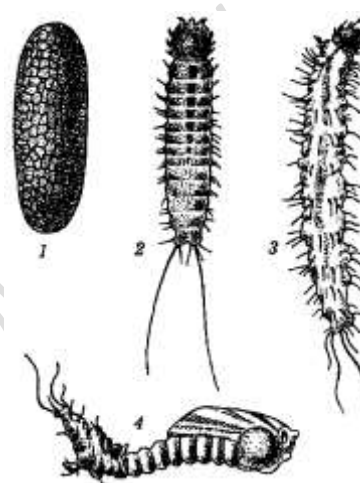
Стадії розвитку мошок

- 1 – _____
- 2 – _____
- 3 – _____
- 4 – _____

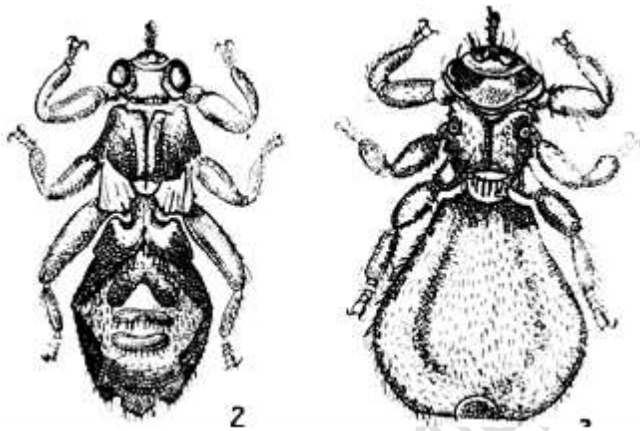
Цикл розвитку мокреців

- 1 – _____
- 2 – _____
- 3 – _____
- 4 – _____

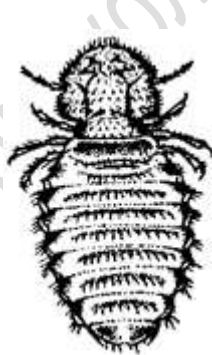
Стадії розвитку москітів

- 1 – _____
- 2 – _____
- 3 – _____
- 4 – _____

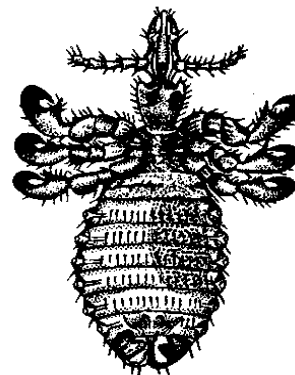

Кровососки

Lipoptena cervi   *Melophagus ovinus*

Bovicola bovis

Воша жуйних

ТЕМА: Акарози жуйних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити методи дослідження акариформних, паразитиформних та тромбідіформних кліщів, що спричинюють хвороби жуйних тварин. Сучасні та класичні методи дослідження зскрібків та зразків шкіри жуйних тварин за акарозів. Методи диференціальної діагностики за акарозів.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки акарозів жуйних тварин, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити морфологічні особливості збудників акарозів жуйних тварин, означити їх на схемах.

Виконання завдання:

Іксодідози – _____

_____

_____

Саркоптоз – _____

_____

_____

Псороптоз – _____

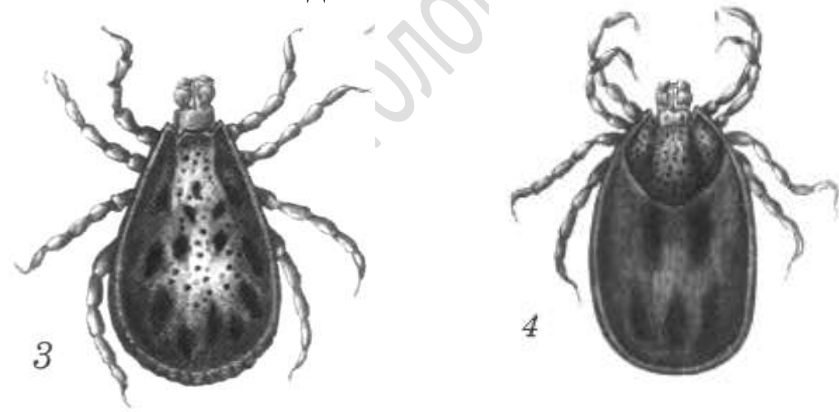
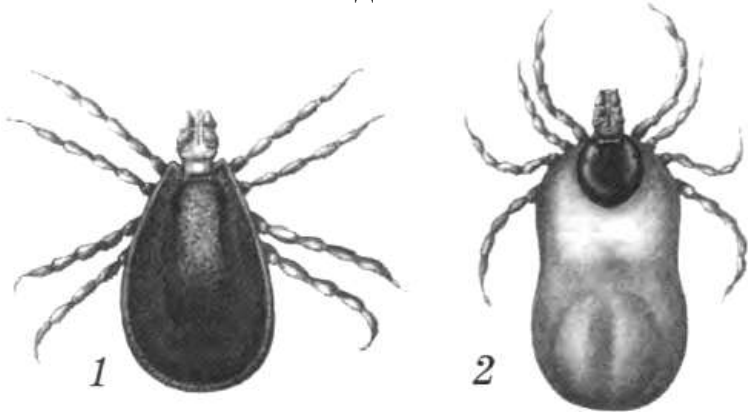
_____

_____

Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин.

Рід *Ixodes*

Рід *Dermacentor*

♂

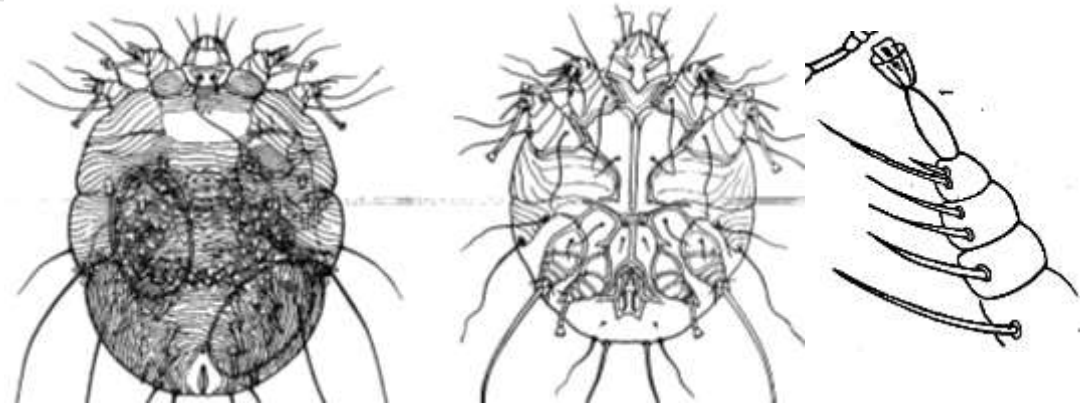
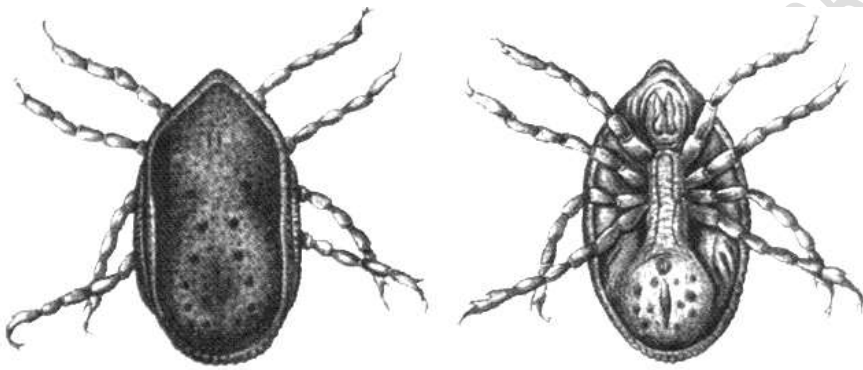
♀

♂

♀

Рід *Alveonatus*

Кліщі роду *Sarcoptes*

З дорсальної поверхні

З вентральної поверхні

♀

♂

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 7, 8

« ____ » _____ 202__ р.

ТЕМА: Протозоози жуйних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити сучасні та класичні методи лабораторних досліджень за протозоозів жуйних тварин. Методи дослідження мазків крові та мазків-відбитків за протозоозів жуйних тварин. Криптоспоридіоз. Саркоцистоз. Безноїтіоз. Трихомоноз. Трипаносомоз. Тейлеріоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки протозоозів жуйних тварин, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Криптоспоридіоз – _____

_____

_____

Саркоцистоз – _____

_____

_____

Безноїтіоз – _____

_____

_____

_____

Трихомоноз – _____
_____
_____
_____

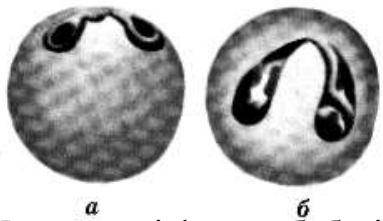
Трипаносомоз – _____
_____
_____
_____

Тейлеріоз – _____
_____
_____
_____

Еперитрозооноз – _____
_____
_____
_____

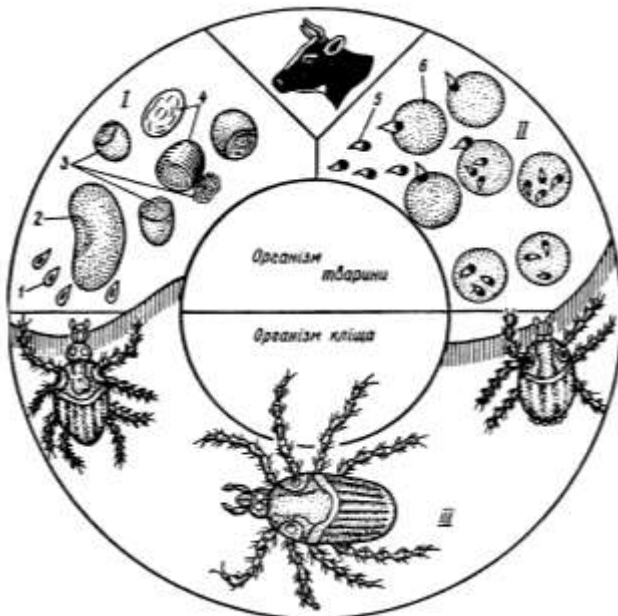
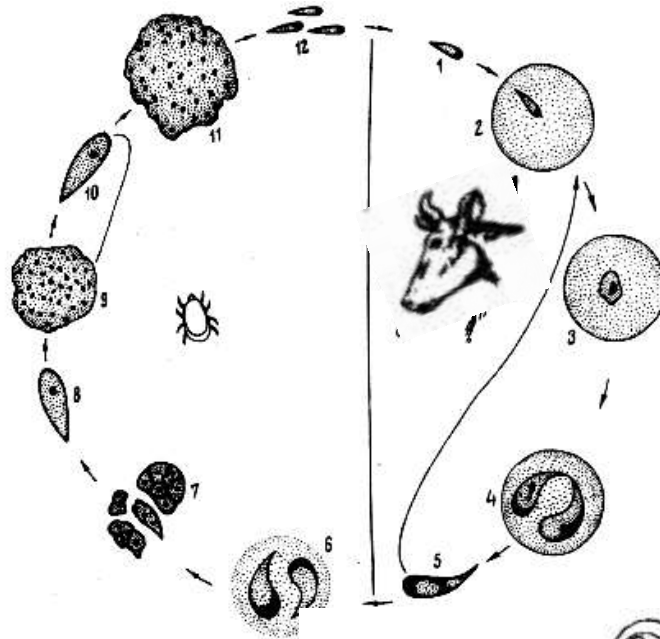
Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у жуйних тварин.

_____
_____
_____
_____

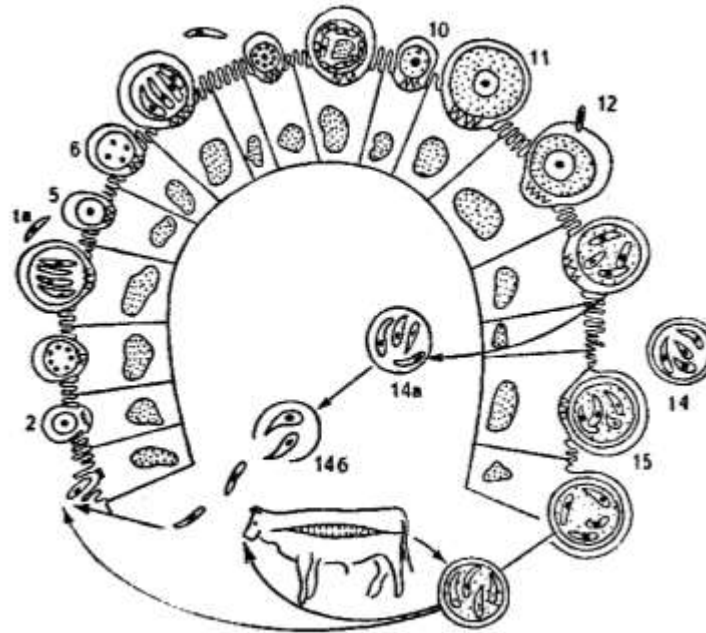

Характерні форми бабезій в еритроцитах
 а – *Babesia bovis*;
 б – *B. bigemina*.

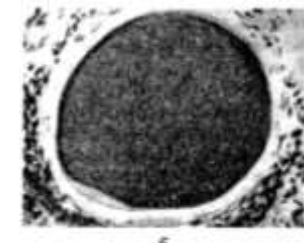
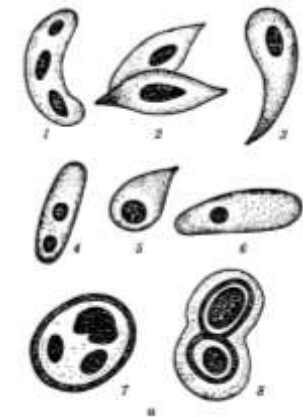
Цикл розвитку бабезій

Цикли розвитку: тейлерій

криптоспоридій

Збудник безноїтіозу

ТЕМА: Гельмінтози свиней

Місце проведення заняття – аудиторія, копроскопічна лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити морфологічні особливості яєць та личинок гельмінтів свиней за трематодозів, цестодозів, нематодозів та акантоцефальозів. Посмертне дослідження свиней на цистицеркоз і ехінококоз. Фактори, що впливають на ефективність гельмінтологічних досліджень у свиней. Визначення життєздатності личинок трихінел. Фасціолопсоз. Ехінохазмоз. Олуланоз. Стронгілоїдоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки гельмінтозів свиней, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у свиней. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Фасціолопсоз – _____

_____

_____

Ехінохазмоз – _____

_____

_____

Цистицеркоз – _____

_____

_____

_____

Ехінококоз – _____
_____
_____
_____

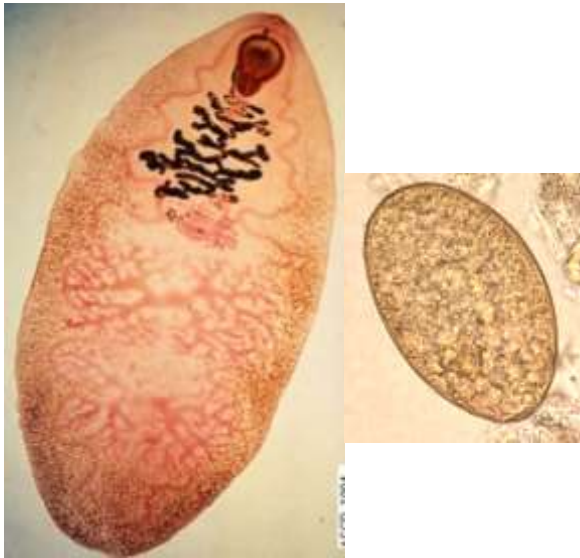
Трихінельоз – _____
_____
_____
_____

Олуланоз – _____
_____
_____
_____

Стронгілоїдоз – _____
_____
_____
_____

Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у свиней.

_____
_____
_____
_____

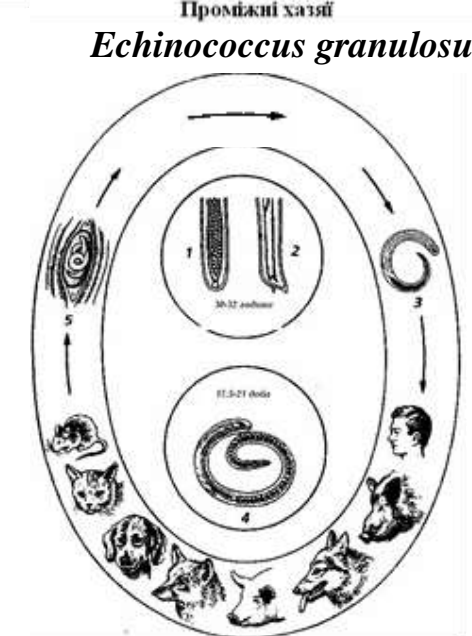
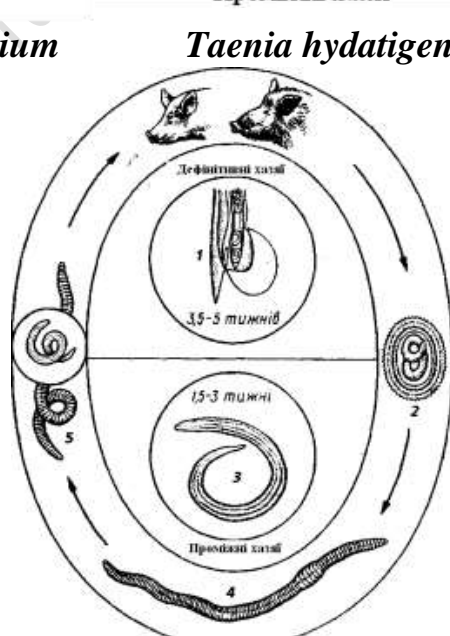
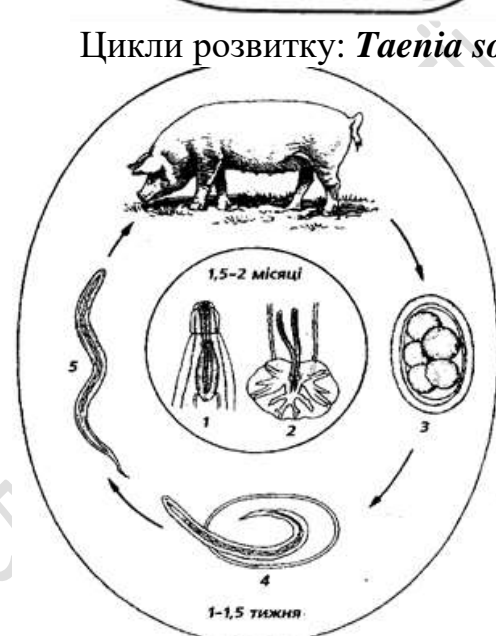
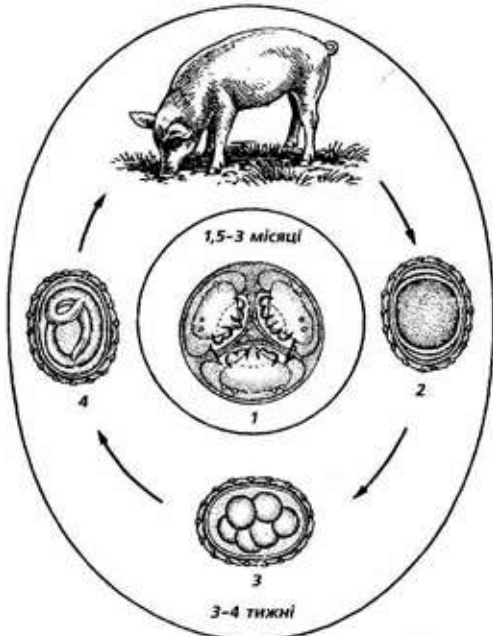
Fasciolopsis buski

Цикли розвитку: *Taenia solium*

Taenia hydatigena

Echinococcus granulosus

Цикли розвитку: *Ascaris suum*

Oesophagostomum dentatum

Metastrongylus spp.

Trichinella spiralis

ТЕМА: Ентомози, акарози і протозоози свиней

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити особливості дослідження паразитичних комах і кліщів, що спричинюють хвороби у свиней. Сучасні та класичні методи флотації для виявлення ооцист та ізоспор найпростіших у свиней. Методи дослідження мазків крові за протозоозів свиней. Ізоспороз. Бореліоз. Саркоцистоз. Трихомоноз. Трипаносомоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки ентомозів, акарозів і протозоозів свиней, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у свиней.

Провести лабораторне дослідження. поставити діагноз.

Виконання завдання:

Ізоспороз – _____

_____

_____

_____

Бореліоз – _____

_____

_____

_____

Саркоцистоз – _____

_____

_____

_____

Трихомоноз – _____

Трипаносомоз – _____

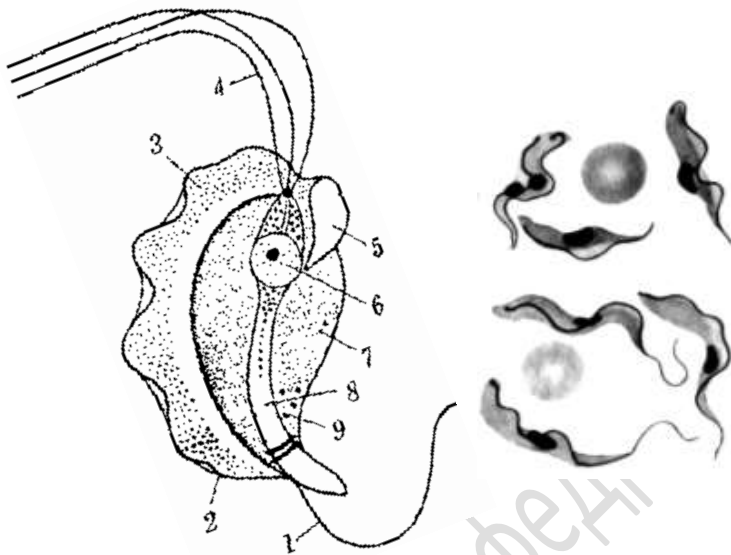

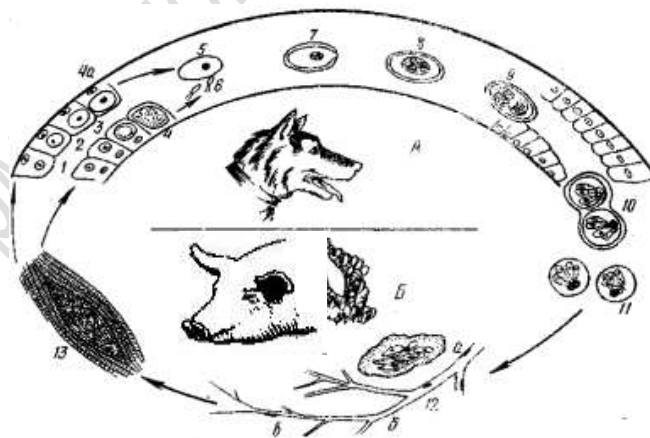

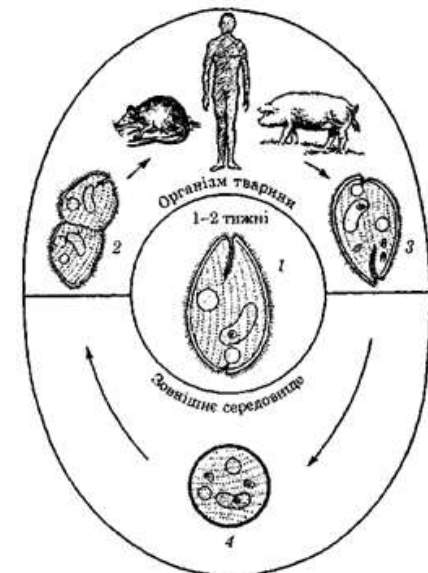
Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у свиней.

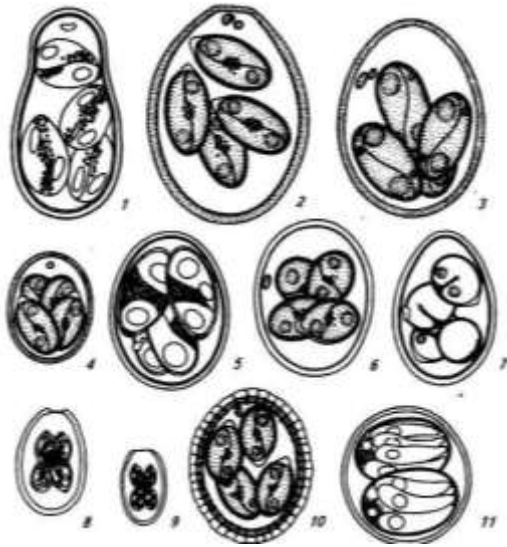
Збудники: трихомонозу трипаносомозів

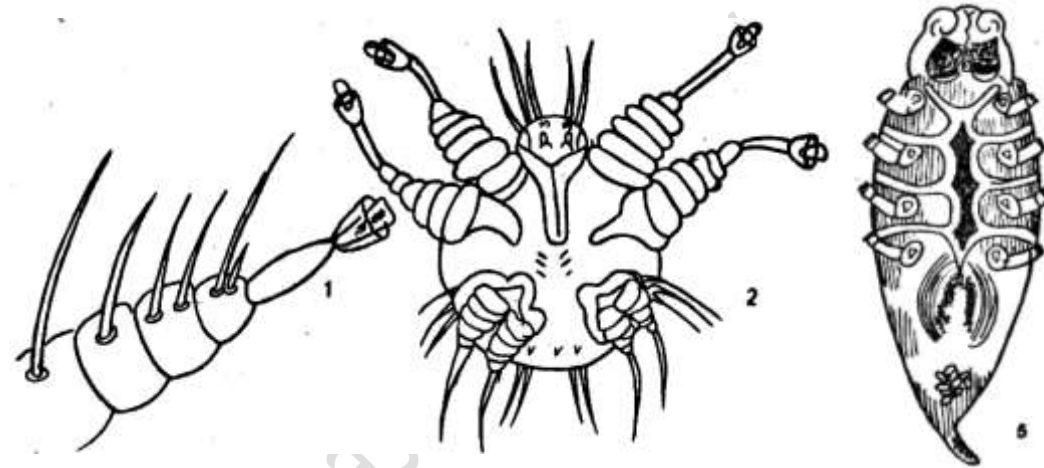
Цикли розвитку: саркоцист

балантидій

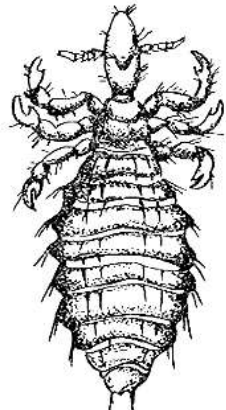

Ооцисты кокцидий свиней: 1 – *Eimeria guevarai*;
 2 – *E. scabra*; 3 – *E. polita*; 4 – *E. perminuta*;
 5 – *E. neodebhecki*; 6 – *E. deblickei*; 7 – *E. porci*;
 8 – *E. residualis*; 9 – *E. betted*; 10 – *E. spinosa*; 11 – *Isospora suis*

Кліщі *Sarcoptes sius*

Demodex phylloides

Haematopinus suis

Musca domestica

Fannia canicularis

Матеріальне забезпечення. Мікроскопи, постійні макропрепарати, тимчасові чи постійні мікропрепарати. Таблиці, фотоілюстрації. Все необхідне для проведення лабораторного дослідження.

Роботу прийнято « _____ » _____ 202__ року

Підписи: студента _____, викладача _____

ТЕМА: Гельмінтози коней

Місце проведення заняття – аудиторія, копроскопічна лабораторія, музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити морфологічні особливості яєць та личинок гельмінтів коней за трематодозів, цестодозів, нематодозів та акантоцефальозів. Дослідження орибатидних кліщів. Фактори, що впливають на ефективність гельмінтологічних досліджень у коней. Трихостронгільози. Габронемоз. Драшейоз. Онхоцеркоз. Парафіляріоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки гельмінтів коней, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у свиней. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Трихостронгільози – _____

_____

_____

Габронемоз – _____

_____

_____

Драшейоз – _____

_____

_____

_____

Онхоцеркоз – _____
_____
_____
_____

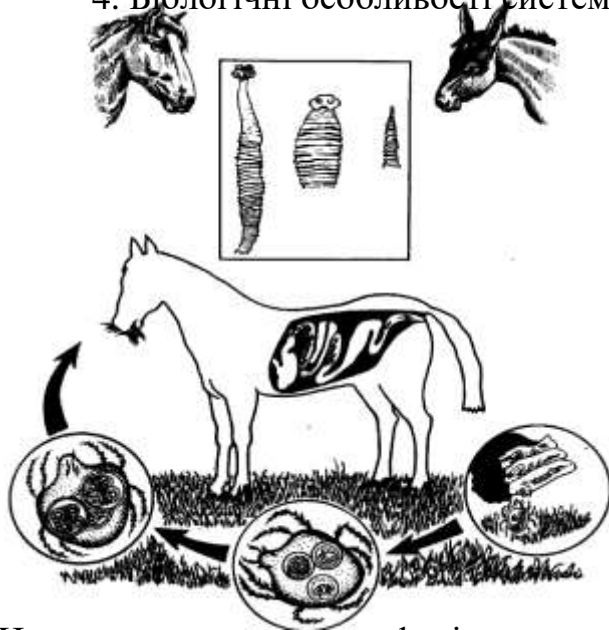
Парафіляріоз – _____
_____
_____
_____

1. Морфологічні особливості яєць та личинок гельмінтів коней за трематодозів, цестодозів, нематодозів та акантоцефальозів. _____
_____
_____
_____
_____
_____

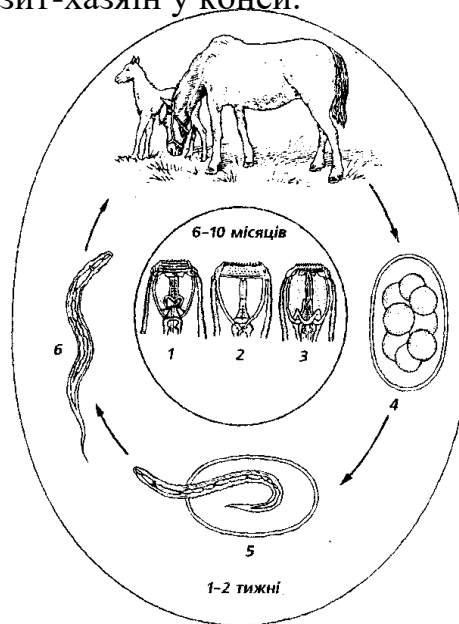
2. Дослідження орибатидних кліщів. _____
_____
_____

3. Фактори, що впливають на ефективність гельмінтологічних досліджень у коней. _____
_____
_____

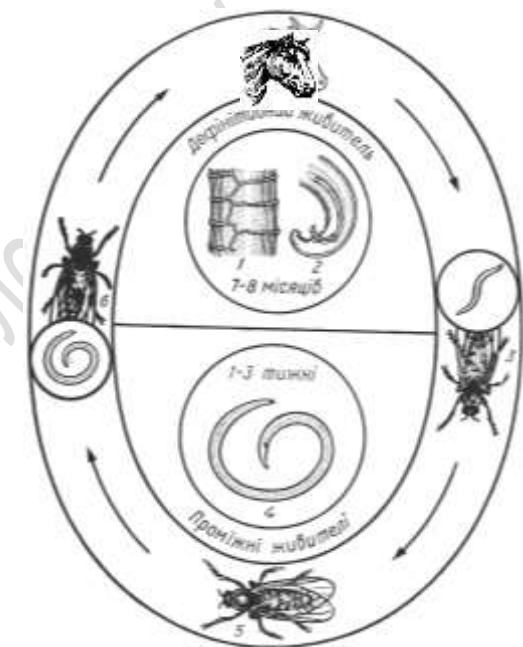
4. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у коней.

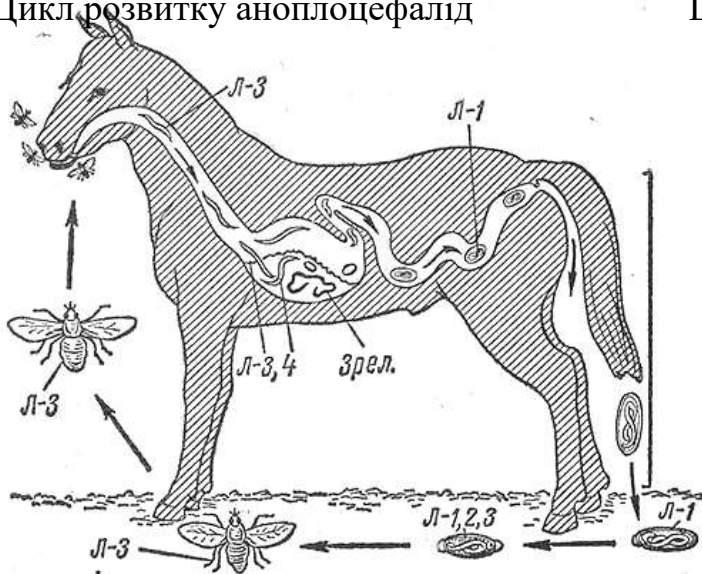
Цикл розвитку анопцефалід

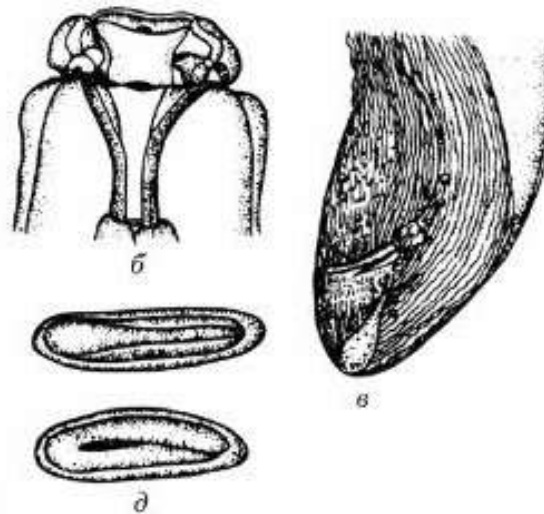
Цикл розвитку трихостронгілюсів

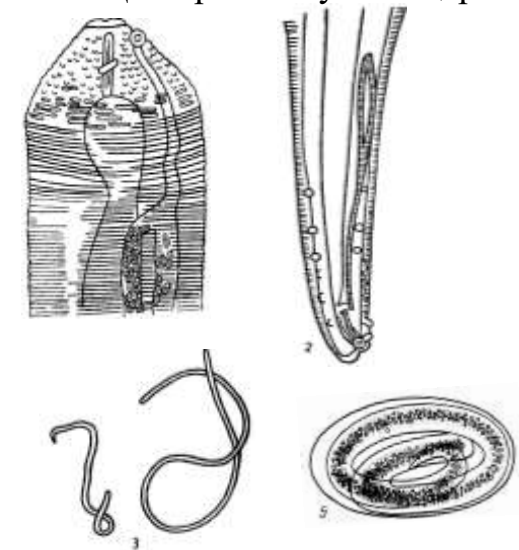
Цикл розвитку онхоцерок

Цикл розвитку *Drascheia megastoma*

Збудник *Drascheia megastoma*

Збудник *Parafilaria multipapillosa*

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 15, 16

« ____ » _____ 202__ р.

ТЕМА: Ентомози, акарози коней

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити особливості дослідження паразитичних комах і кліщів, що спричинюють хвороби у коней. Ринестроз. Гіпобоскоз. Демодекоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки комах та кліщів у коней, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у коней.

Провести лабораторне дослідження. поставити діагноз.

Виконання завдання:

Ринестроз – _____

_____

_____

_____

Гіпобоскоз – _____

_____

_____

_____

_____

Демодекоз – _____

_____

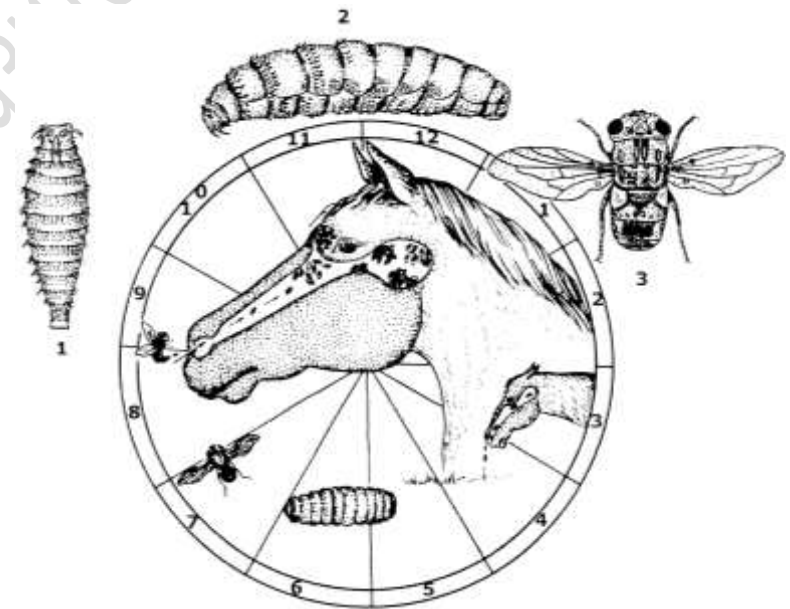
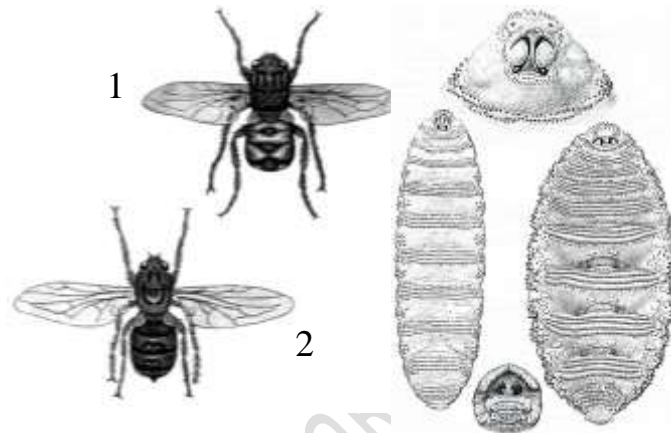
_____

_____

_____

5. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у коней.

Hippobosca equine

1 – *Rhinoestrus purpureus*;
2 – *Rhinoestrus latifrons*

Личинка III стадії
Rh. purpureus *Rh. latifrons*

Схема розвитку рінеструсів

Матеріальне забезпечення. Мікроскопи, постійні макропрепарати, тимчасові чи постійні мікропрепарати. Таблиці, фотоілюстрації. Все необхідне для проведення лабораторного дослідження.

Роботу прийнято « _____ » _____ 202__ року

Підписи: студента _____, викладача _____

ТЕМА: Протозоози коней

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити особливості дослідження паразитичних найпростіших у коней. Сучасні та класичні методи флотації для виявлення ооцист та ізоспор найпростіших у коней. Методи дослідження мазків крові за протозоозів коней. Трипаносомоз. Парувальна хвороба. Токсоплазмоз. Бабезіоз. Анаплазмоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки найпростіших у коней, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у коней. Провести лабораторне дослідження. поставити діагноз.

Виконання завдання:

Трипаносомоз (парувальної хвороби) – _____

Токсоплазмоз – _____

Бабезіоз – _____

Анаплазмоз – _____

1. Особливості дослідження паразитичних найпростіших, що спричинюють хвороби у коней. _____

2. Сучасні та класичні методи флотації для виявлення найпростіших у коней. _____

3. Методи дослідження мазків крові за протозоозів коней. _____

4. Особливості прижиттєвої і посмертної діагностики, диференціальна діагностика, заходи боротьби.

---

5. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у коней.

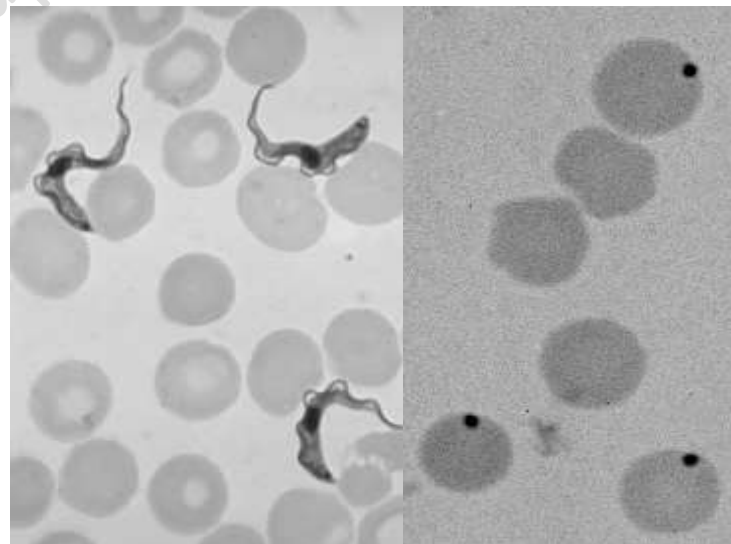

Babesia caballi

Babesia equi

Збудник
трихомонозу

Trypanosoma equiperdum

Збудник анаплазмозу

ТЕМА: Гельмінтози птиці

Місце проведення заняття – аудиторія, копроскопічна лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити морфологічні особливості яєць та личинок гельмінтів птиці за трематодозів, цестодозів, нематодозів та акантоцефальозів. Дослідження молюсків, ракоподібних та малощетинкових червів. Фактори, що впливають на ефективність гельмінтологічних досліджень у птиці. Простогоніmoz. Нотокотилідози. Давеніоз. Гістрихоз. Томінксоz. Капіляріоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки гельмінтів у птиці, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Простогоніmoz – _____

_____

_____

Нотокотилідози – _____

_____

_____

Давеніоз – _____

_____

_____

_____

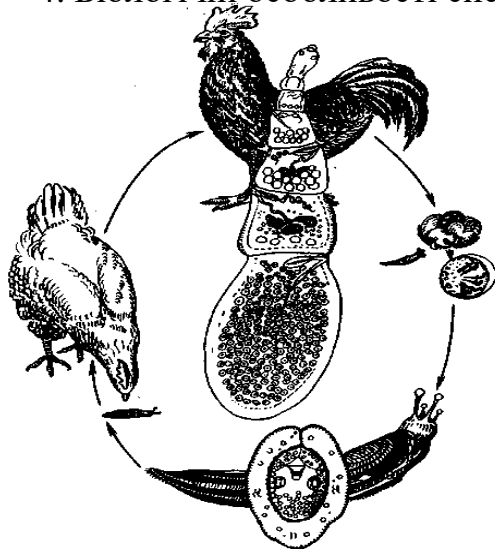

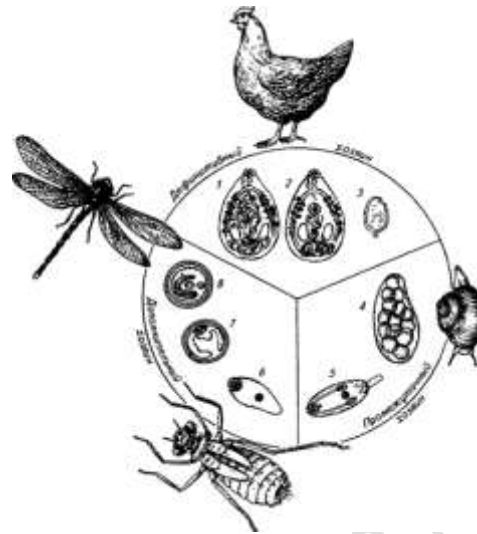
2. Дослідження молюсків, ракоподібних та малощетинкових червів. _____

3. Фактори, що впливають на ефективність гельмінтологічних досліджень у птиці. _____

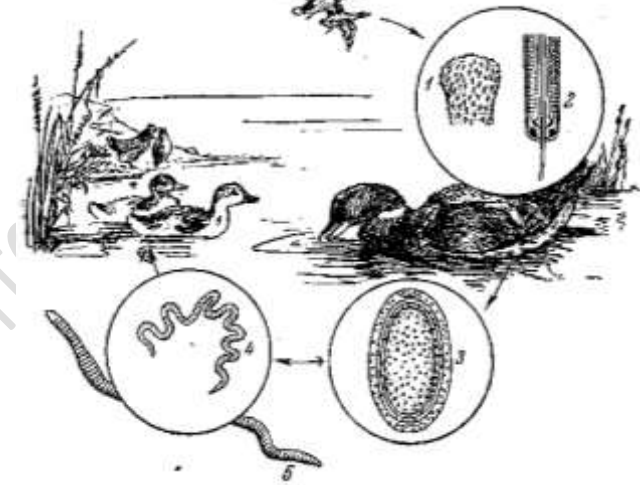
4. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці.

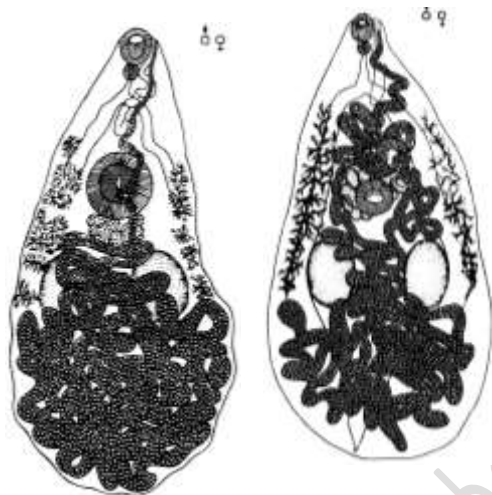
Цикл розвитку давеній

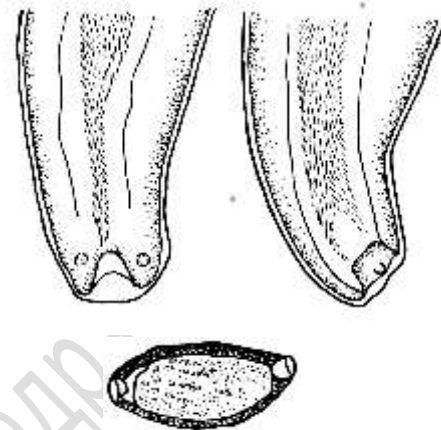
Цикл розвитку простогонімусів

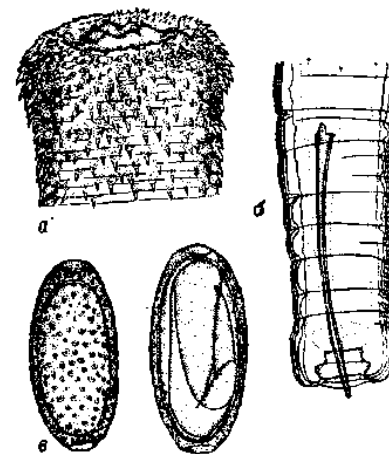
Цикл розвитку *Hystrichis tricolor*

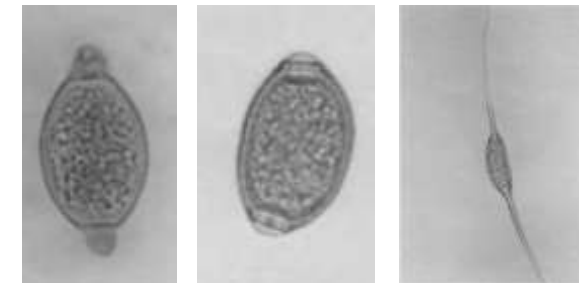
Prosthogonimus cuneatus   *P. ovatus*

Збудник томінксозу

Збудник гістрихозу

Яйця
Capillaria caudinfata   *Capillaria obstignata*   *Notocotylus attenuatus*

ТЕМА: Ентомози, акарози птиці**Модуль III. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у коней, птахів**

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити особливості дослідження паразитичних комах і кліщів, що спричинюють хвороби у птиці. Епідермоптоз. Сирингофільоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки комах і кліщів у птиці, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці. Провести лабораторне дослідження. поставити діагноз.

Виконання завдання:

Епідермоптоз – _____

Сирингофільоз – _____

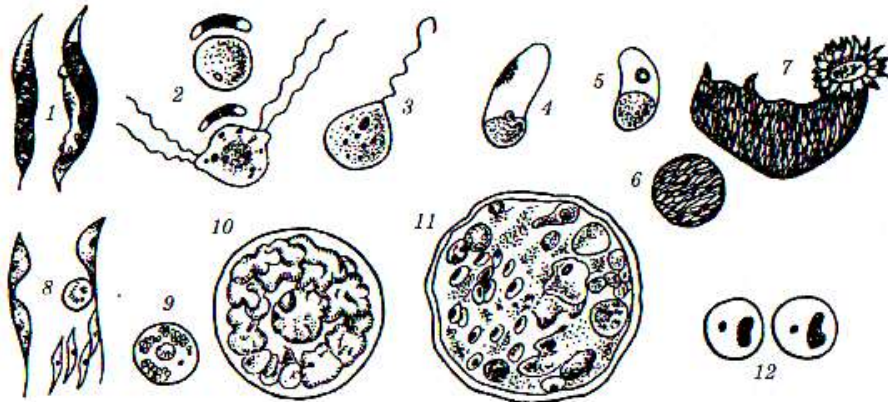

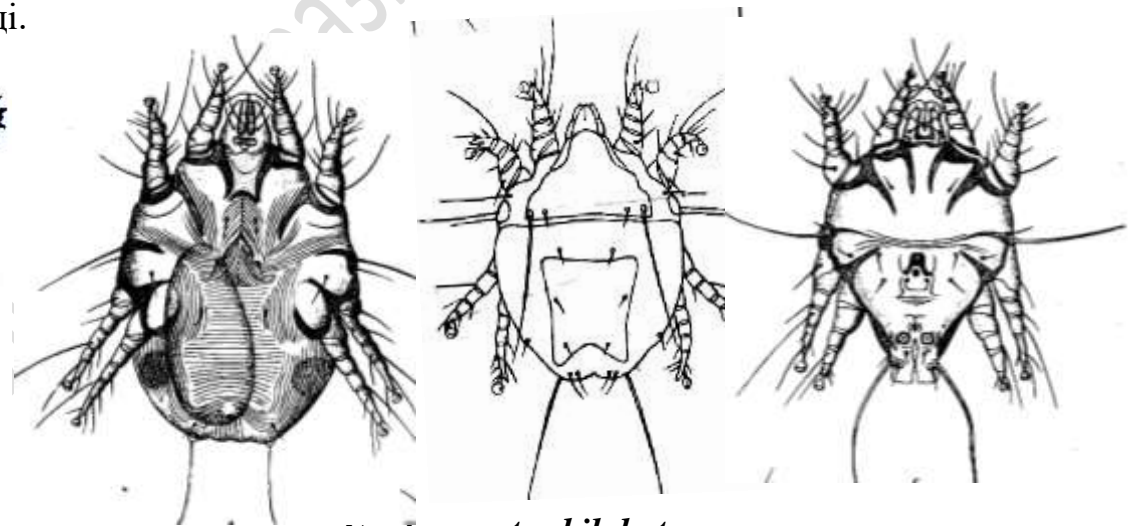
---

1. Вивчити особливості дослідження паразитичних комах і кліщів, що спричиняють хвороби у птиці. _____

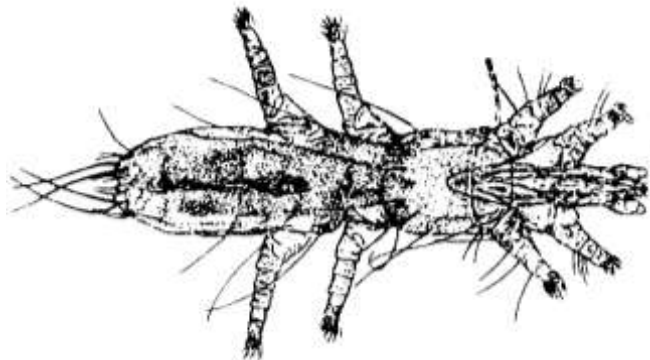
4. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці.

Цикл розвитку збудників лейкоцитозоозів

Epidermoptes bilobatus

Syringophilus bipectinatus

ТЕМА: Протозоози птиці**Модуль III. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у коней, птахів**

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити особливості дослідження паразитичних найпростіших, що спричинюють хвороби у птиці. Сучасні та класичні методи флотації для виявлення ооцист та ізоспор найпростіших у птиці. Методи дослідження мазків крові за протозоозів птиці. Гістомоноз. Трихомоноз. Малярія. Лейкоцитоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки трематодозів і цестодозів жуйних тварин, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці. Провести лабораторне дослідження. поставити діагноз.

Виконання завдання:

Гістомоноз – _____

Трихомоноз – _____

Малярія – _____

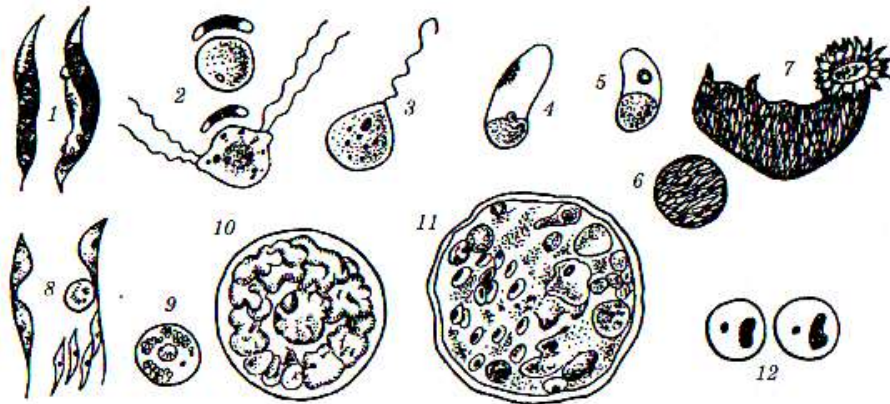
Лейкоцитоз – _____

1. Вивчити особливості дослідження паразитичних комах і кліщів, що спричинюють хвороби у птиці. _____

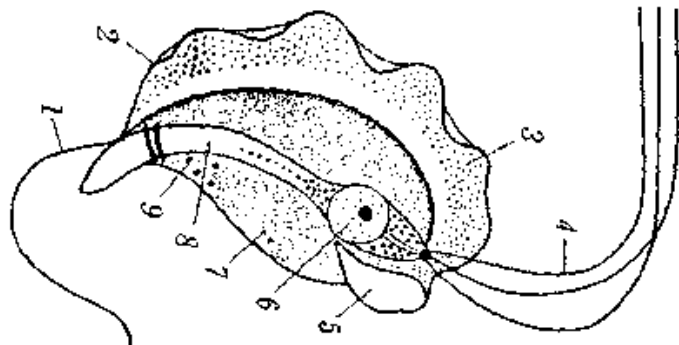
2. Сучасні та класичні методи флотації для виявлення ооцист та ізоспор найпростіших у птиці. _____

3. Методи дослідження мазків крові за протозоозів птиці. _____

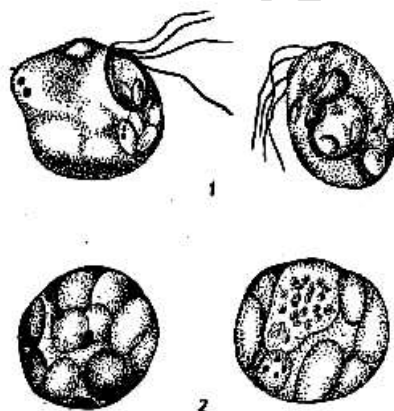
4. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці.

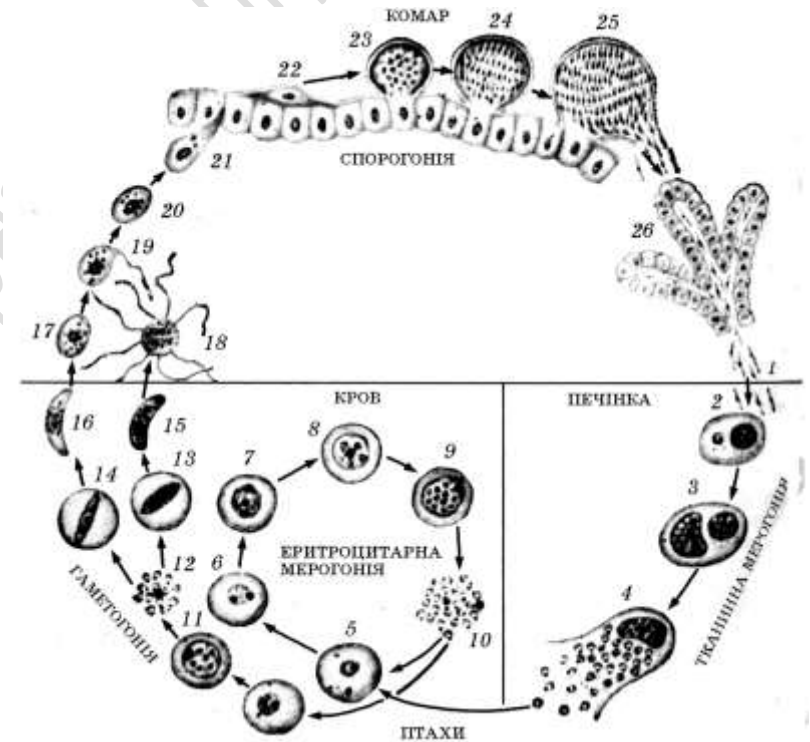
Цикл розвитку збудників лейкоцитозозів

Збудник трихомонозу

Збудник гістомонозу
1 – джгутикова форма;
2 – безджгутикова форма.

Цикл розвитку малярійного плазмодія

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 25, 26

« _____ » _____ 202__ р.

ТЕМА: Гельмінтози м'ясоїдних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, копроскопічна лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити морфологічні особливості яєць та личинок гельмінтів м'ясоїдних тварин за трематодозів, цестодозів, нематодозів та акантоцефальозів. Фактори, що впливають на ефективність гельмінтологічних досліджень у м'ясоїдних тварин. Дослідження риби як проміжного хазяїна окремих гельмінтозів на інвазованість її личинками паразитичних збудників. Аляріоз. Меторхоз. Ехінохозмоз. Гетерофіноз. Дифілоботріоз. Дракункульоз. Коринозомоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки гельмінтів у м'ясоїдних тварин знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Аляріоз – _____

_____

_____

_____

Меторхоз – _____

_____

_____

Ехінохозмоз – _____

Гетерофіноз – _____

Дифілоботріоз – _____

Дракункульоз – _____

Коринозомоз – _____

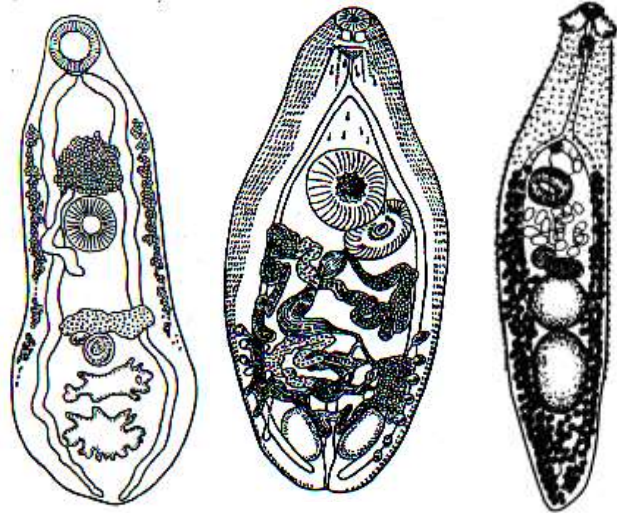

Кафедра фармакології та паразитології ДБТУ

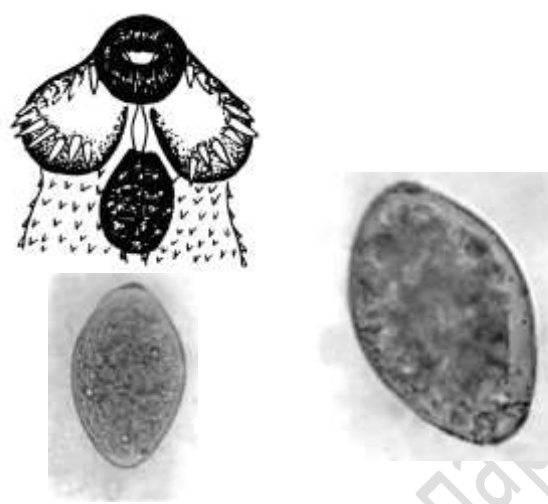

4. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у м'ясоїдних тварин.

Metorchis felis

Heterophyes heterophye

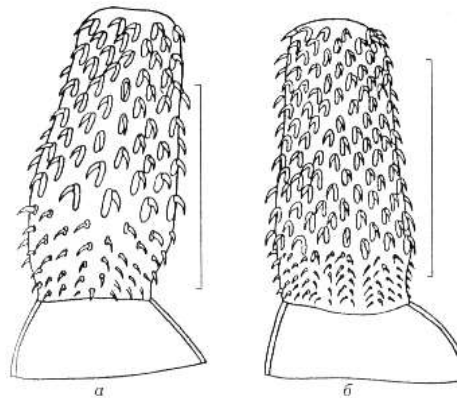

Echinochasmus perfoliatus

Яйце *Alaria alata*

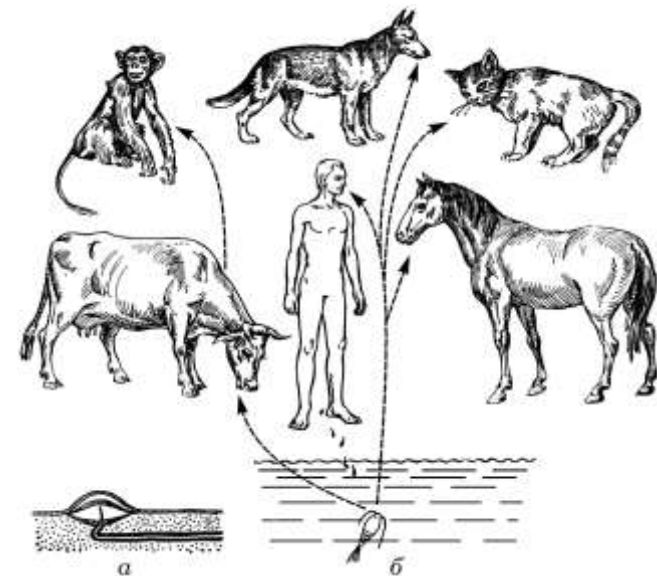
Цикл розвитку алярії

Хоботок коринозом

Цикл розвитку: *Dipyllobothrium latum*

Цикл розвитку *Dracunculus medinensis*

ТЕМА: Ентомози, акарози м'ясоїдних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити особливості дослідження паразитичних комах і кліщів, що спричинюють хвороби у м'ясоїдних тварин. Методи диференціальної діагностики хейлетіозу та тромбікульозу у собак.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки комах, кліщів м'ясоїдних тварин, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Хейлетіоз – _____

Тромбікульоз – _____

---

1. Вивчити особливості дослідження паразитичних комах і кліщів, що спричинюють хвороби у м'ясоїдних тварин.

---

2. Методи диференціальної діагностики хейлетіозу та тромбікульозу.

3. Особливості прижиттєвої і посмертної діагностики, диференціальна діагностика, заходи боротьби.

ТЕМА: Протозоози м'ясоїдних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити сучасні та класичні методи флотації для виявлення ооцист найпростіших у м'ясоїдних тварин. Методи дослідження мазків крові за протозоозів м'ясоїдних тварин. Методи диференціальної діагностики бабезіозу, гемобартенельозу і хвороби Лайма у собак. Трипаносомоз. Лейшманіоз. Ерліхіоз. Гіардіоз. Токсоплазмоз. Цистоізоспороз. Саркоцистоз. Гемобартенельоз.

Завдання: Засвоїти і означити (замалювати) основні морфологічні ознаки найпростіших м'ясоїдних тварин, знати особливості їх розвитку. Оволодіти методами прижиттєвої діагностики, їх диференціальної діагностики від захворювань з подібним перебігом іншої етіології. Знати особливості лікування та рекомендовані антгельмінтні засоби.

Самостійно підготуватись до заняття за підручниками, навчальними посібниками і практикумами (1-9), лекційним матеріалом, електронними файлами з дисципліни «Глобальна паразитологія» на «Порталі дистанційного навчання (MOODLE) ДБТУ».

Аудиторна робота: На музейному матеріалі – постійних макропрепаратах, а також тимчасових чи постійних мікропрепаратах вивчити біологічні особливості системи паразит-хазяїн у птиці. Провести лабораторне дослідження свіжеотриманих фекалій від тварин, поставити діагноз.

Виконання завдання:

Бабезіоз – _____

_____

_____

Гемобартенельоз – _____

_____

_____

Хвороба Лайма – _____

_____

_____

_____

Трипаносомоз – _____

Лейшманіоз – _____

Ерліхіоз – _____

Гіардіоз – _____

Токсоплазмоз – _____

Кафедра фармакології та паразитології ДБТУ

Цистоіспороз – _____

Саркоцистоз – _____

---

1. Вивчити особливості дослідження паразитичних комах і кліщів, що спричинюють хвороби у м'ясоїдних тварин.

---

2. Сучасні та класичні методи флотації для виявлення ооцист найпростіших у м'ясоїдних тварин. _____

---

3. Методи дослідження мазків крові за протозоозів м'ясоїдних тварин. _____

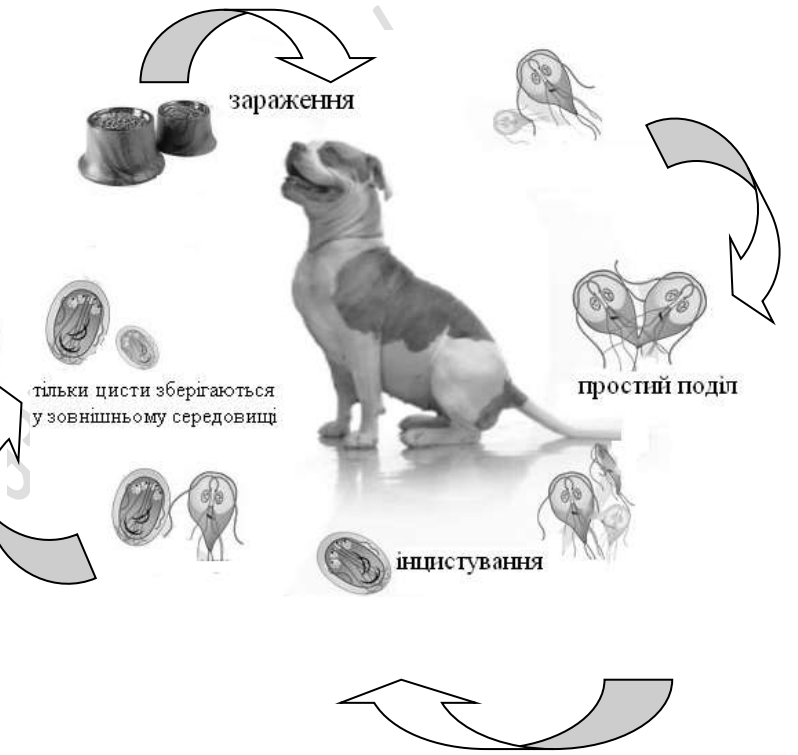
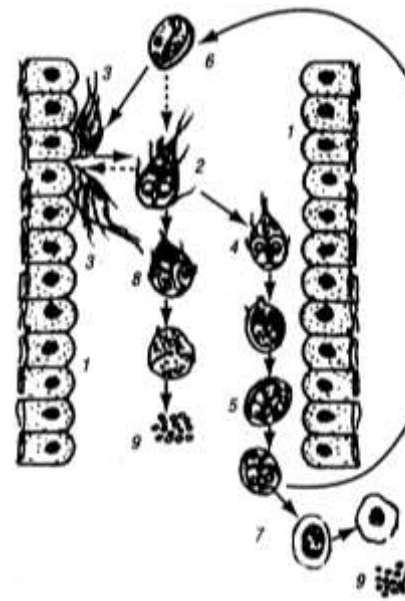
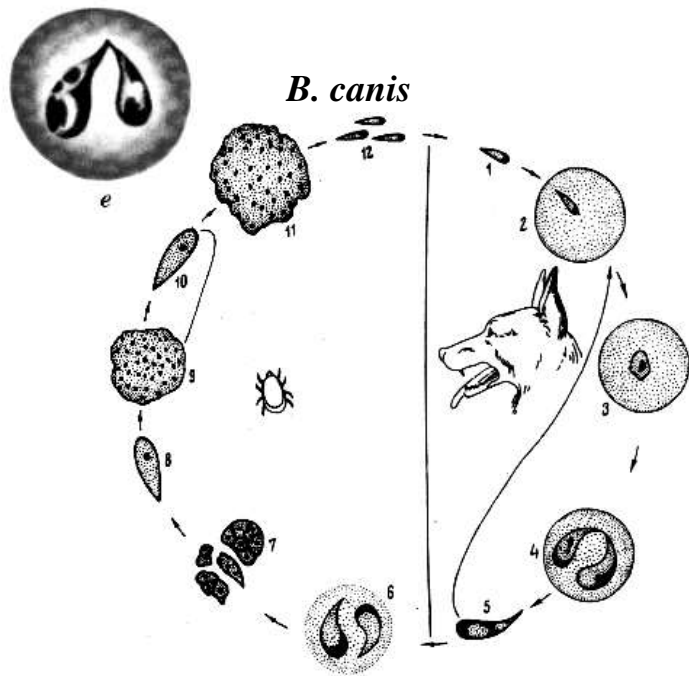

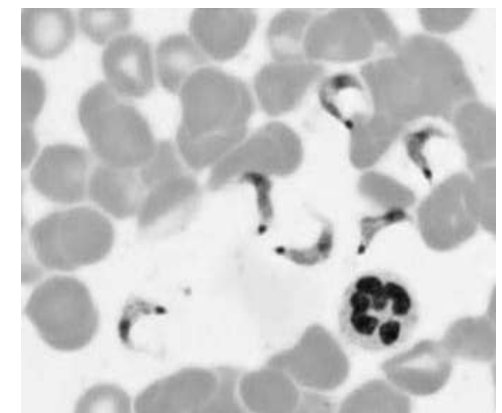
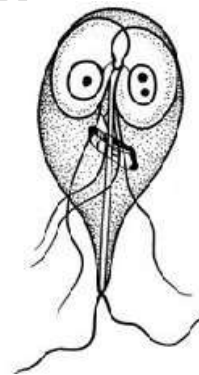
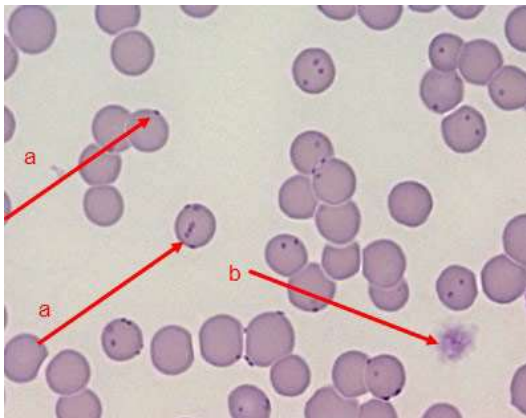

6. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у м'ясоїдних тварин.

Біологія розвитку родини *Babesiidae*

Цикл розвитку гіардій

Збудник гемабартонельозу в еритроцитах *intestinalis*   Збудник трипаносомозу

Трофозоїт *Giardia*

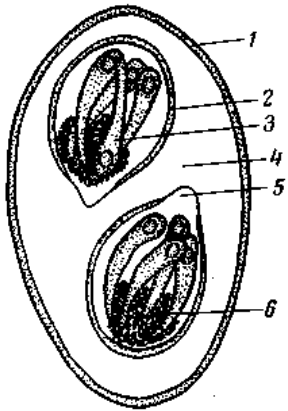
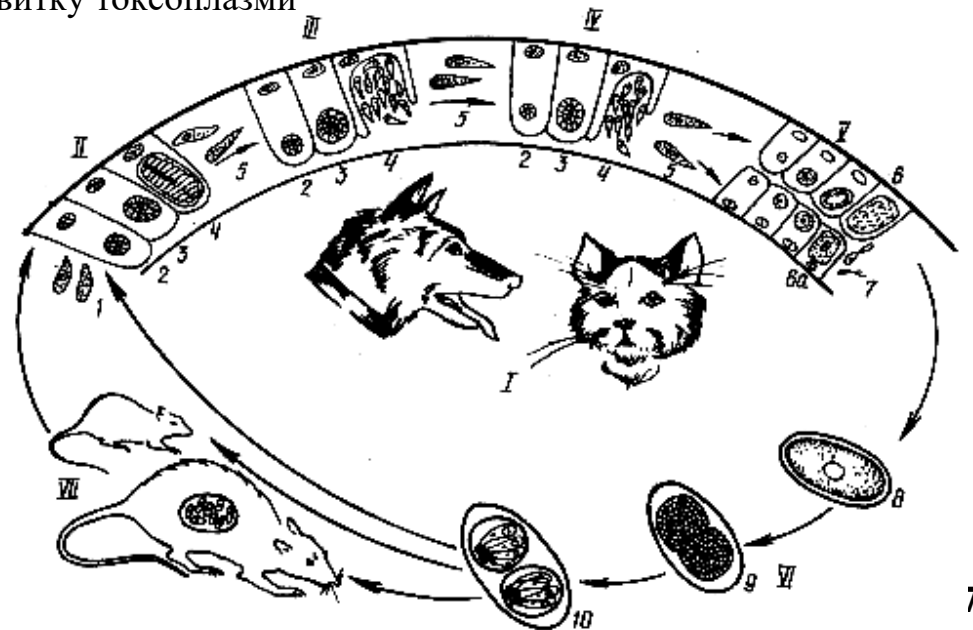

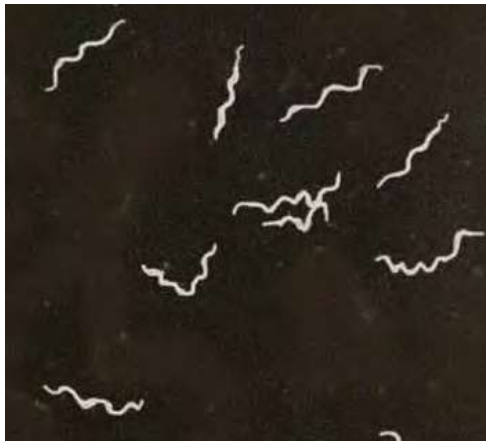
Схема будови інвазійної ооцисти ізоспорин

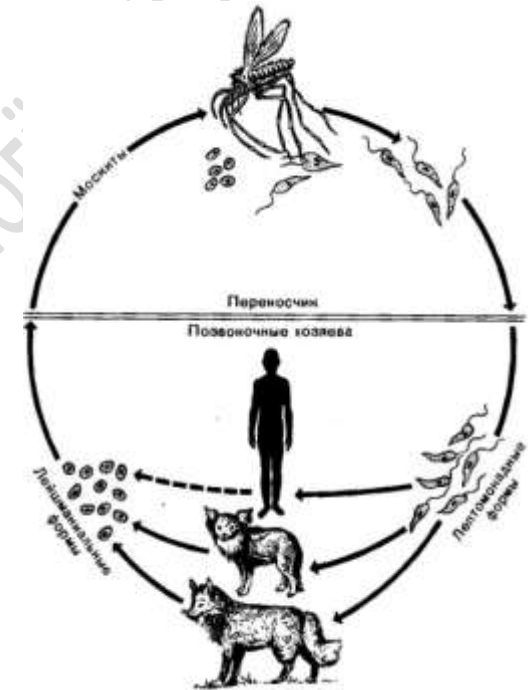
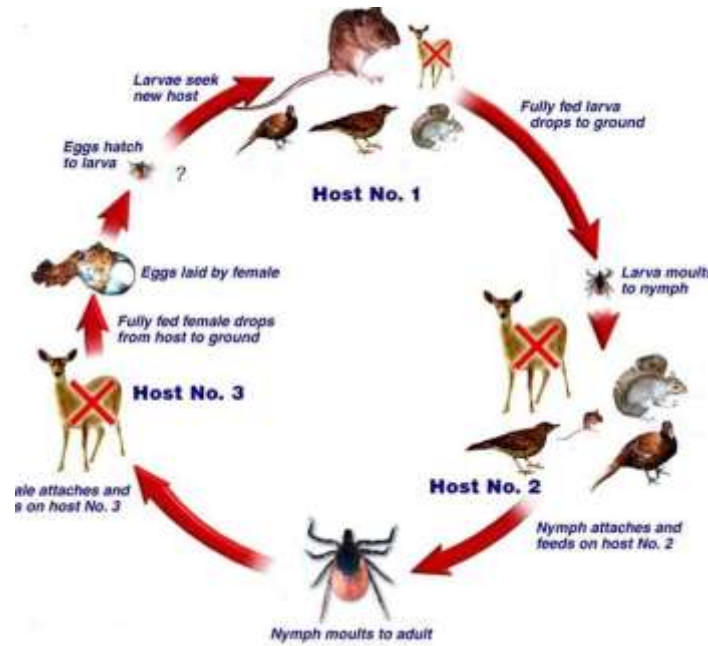
Цикли розвитку токсоплазми

Загальна схема розвитку збудників саркоцистозу

Етапи розвитку ізоспорин у м'ясоїдних

Borrelia burgdorferi (×1000)

Цикл розвитку боррелій та ерліхій

Цикл розвитку лейшманій

7. Особливості прижиттєвої і посмертної діагностики, диференціальна діагностика, заходи боротьби (продовження).

— Матеріальне забезпечення. Мікроскопи, постійні макропрепарати, тимчасові чи постійні мікропрепарати. Таблиці, фотоілюстрації. Все необхідне для проведення лабораторного дослідження.

Роботу прийнято « ____ » _____ 202__ року Підписи: студента _____, викладача _____
ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 30, 31 « ____ » _____ **202__ р.**

ТЕМА: Гельмінтологічні методи дослідження об'єктів довкілля
Модуль IV. Біологічні особливості системи паразит-хазяїн у м'ясоїдних тварин

Місце проведення заняття – аудиторія, копроскопічна лабораторія і музей кафедри.

Мета заняття: Вивчити особливості дослідження зразків ґрунту та зскрібків із об'єктів тваринницьких приміщень, кліток, підлоги, вольєрів, дитячих майданчиків. Дослідження зразків трави і сіна. Дослідження проб води відкритих водойм. Дослідження проб овочів, ягід, фруктів та столової зелені.

Аудиторна робота: Провести гельмінтологічні методи дослідження об'єктів довкілля.

Виконання завдання:

1. Методи дослідження зразків ґрунту та зскрібків із об'єктів тваринницьких приміщень, кліток, підлоги, вольєрів, дитячих майданчиків, результати. _____

2. Методи дослідження зразків трави і сіна, результати. _____

3. Методи дослідження проб води відкритих водойм, результати. _____

4. Методи дослідження проб овочів, ягід, фруктів та столової зелені, результати. _____

Матеріальне забезпечення. Мікроскопи, таблиці, фотоілюстрації. Все необхідне для проведення лабораторного дослідження.

Роботу прийнято « ____ » _____ 202__ року

Підписи: студента _____, викладача _____
Навчальне видання

НІКІФОРОВА Ольга Василівна
МАЗАННИЙ Олексій Володимирович

ГЛОБАЛЬНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ

Робочий зошит
для лабораторних занять

Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 4,3.
Наклад 150 пр.
Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44

Кафедра фармакології та паразитології ДБТУ